

SOCIALISTISK • INFORMATION

Enhedslisten og finansloven

LÆS OGSÅ OM:

Økosocialisme | Venstrebløkken i Portugal | Enhedslistens programdebat

Diskussion om finansloven, program og økosocialisme

Enhedslistens godkendelse af finanslovsaftalen har givet anledning til megen diskussion. Var det den rigtige beslutning Enhedslistens hovedbestyrelse tog, eller havde de mulige alternativer været bedre? Det var en af diskussionerne på SAP's landsmøde, der fandt sted ugen efter indgåelse af finanslovsaftalen. Landsmødet vedtog en klar afvisning af aftalen med udtalelsen »En markant fejltagelse« (side 3). Kritikken uddybes i artiklen side 6.

Finanslovsaftalen bliver helt sikkert en stor diskussion frem til og på Enhedslistens årsmøde den 26-28. maj. Enhedslistens program bliver en anden diskussion, som skal fortsætte også efter årsmødet. SAP's landsmøde tog hul på programdebatten med en vedtagelse, som kan læses side 36.

Der er rigtigt mange delemner at forholde sig til, når man skal lave et program for Enhedslisten. Et af dem er, hvordan klimaforandringer og miljøproblemer kan (eller ikke kan) løses under kapitalismen og socialismen. Artiklen »Hvad er økosocialisme?« på side 14 handler om dette. Den var oprindeligt et oplæg på den Socialistiske Ungdomslejr i 2012 giver på få letlæste sider en forklaring på begrebet økosocialisme, og hvorfor det er så centralt for socialister i dag.

Enhedslisten står med andre ord overfor vigtige debatter om partiets rolle, program, parlamentarisk praksis og bevægelsesarbejde. Det er emner, som genfindes i andre brede venstrefløjspartier i Europa. Bloco de Esquerda (Venstreblokken) i Portugal er et parti, som står i en situation og med nogle diskussioner, der ligner. Portugal er ramt af voldsomme nedskæringer og arbejdsløshed. Hvordan skal venstrefløjen forholde sig til håbet om et alternativ, og mulighederne for en ny regering? Læs om Venstreblokken på side 18 owg 20. God læselyst.

Følg også med i de nyeste artikler på:

www.socialistiskinformation.dk

Kvartalsmagasinet **SOCIALISTISK • INFORMATION** udgives af SAP (Socialistisk Arbejderparti) – Dansk sektion af Fjerde Internationale.

SOCIALISTISK • INFORMATION redigeres og layouts af et udvalg bestående af: Åge Skovrind (Ansv.), Svend Vestergaard Jensen, Jørgen Holst, Janus Noack, Bjarke Friberg, Martin Mørch, Bodil Olsen, Rikke Winkler Nilsson, Silas Tjørk Bang.

Sign. artikler står for forfatterens egen regning. Henvendelse til redaktionen: si@sap-fi.dk

Et års abonnement på kvartalsmagasinet koster 200 kr. Bestil ved at skrive til si@sap-fi.dk eller via www.socialistiskinformation.dk

Socialistisk Information er også et netmagasin, se www.socialistiskinformation.dk. Her kan du også tilmelde dig netmagasinets nyhedsbrev, som udsendes hver 14. dag.

Print: Christensen Grafisk

ISSN 0108-1861

INDHOLD

FINANSLOVSFORLIGET:

En markant fejltagelse..... 3

DEBAT:

Derfor var finanslovforliget en fejltagelse..... 6

KOMMENTAR:

Skab flere offentlige jobs i velfærd..... 11

KOMMENTAR:

Støt lærernes kamp..... 12

MILJØKRISEN:

Hvad er økosocialisme..... 14

PORTUGAL:

Afvis trojkaens tyveri og vælt regeringen..... 18

KONGRES I BE:

Udsigten til en venstre-regering i Portugal... 20

Internationale Noter..... 23

PAKISTAN:

Det 21. århundredes socialisme?..... 24

DOKUMENT:

Regeringens fallit kræver bevægelse..... 28

DOKUMENT:

SAP's bidrag til Enhedslistens programdebat..... 36

»SYNDIKATET«:

PETs udsigt fra Karmeliterklosteret 44

SOLIDARITET:

Aktivisten Poul Møller – hædret med medalje 46

BAGSIDEN:

Program for SAP's påskeseminar..... 48

En markant fejltagelse

AF SAP'S LANDSMØDE

Finanslovsforliget indeholder forringelser, først og fremmest ændringer af bundskatten. Det indeholder ikke markante forbedringer, fordi det holder sig inden for den ramme, regeringen har låst sig fast i og dermed ikke giver mulighed for øget velfærd og mere beskæftigelse, men tværtimod strammer økonomien.

Det opsummerer de to vigtigste økonomisk-sociale forlig i Folketinget siden sidste finanslov, begge indgået med højrefløjen: skattereformen og førtids- og fleksjobreformen, og der er ikke elementer, der alvorligt korregerer disse tre blå reformer.

Da HB's flertal godkendte finanslovsforliget, omgik og svigtede de dermed årsmøde-beslutningen fra 2010 om, hvad der skal til for, at Enhedslisten kan stemme for. I en udtalelse fra SAP's

forretningsudvalg (ugekommentar) den 13.11.12 er dette beskrevet, analyseret og gennemargumenteret. At HB's flertal ikke fulgte årsmøde-beslutningen er både et politisk og demokratisk problem.

Det er et politisk problem, fordi der var gode politiske grunde til, at årsmødet i 2010 vedtog retningslinjerne for Enhedslistens medvirken i finanslove.

For det første er det afgørende for et socialistisk partis troværdighed og evne til

at styrke sammenholdet for forbedringer og en bedre verden, at vi ikke medvirker i rådne forlig, hvor nogle dele af arbejderklassen og folk på overførselsindkomst betaler med forringelser for, at andre kan få forbedringer. Det har været et velfunderet princip for Enhedslisten, siden vi stiftede det, og det er kun blevet mere politisk vigtigt i en situation, hvor overklassen i ekstremt omfang beriger sig på resten af samfundets bekostning. Derfor kan vi ikke

De helt centrale krav i forbindelse med finansloven handlede om job og dagpenge.

stemme for en finanslov med forringelser for nogle.

Årsmødet i 2010 erkendte derudover, at Enhedslistens faste parlamentariske princip om mindste forbedring/mindste forringelse ikke er tilstrækkeligt grundlag for at stemme for en finanslov. Finansloven er ikke en almindelig lov. Det er en afstemning om den samlede økonomiske politik og den overordnede politiske retning, som Folketinget følger.

Derfor fastslog årsmødet, at en finanslov skulle være et reelt brud med den borgerligt nyliberale politik, som VKO gennemførte. Man skulle næsten tro, at årsmødet på forhånd havde smuglæst SRSF's regeringsgrundlag, der fastslog, at man fulgte VKO's økonomiske rammer og kurs. Et »løfte«, regeringen i den grad har overholdt.

At der skulle være tale om et reelt brud, blev i årsmøderesolutionen udtrykt på to måder: dels med kravet om ikke bare (små)forbedringer, men markante forbedringer, og dels med kravet og advarslen til

SRSF: I skal ikke tro, at I kan føre borgerlige politik sammen med højrefløjen hele året, og så få os til at hjælpe jer igennem med en finanslov, som jeres menings- og forligsfæller ikke vil stemme for.

Med disse krav havde partiet en mulighed for på én gang at bære et pres udefra ind i forhandlingerne og vise, at der er et politisk alternativ. Men det var ikke den linje, Hovedbestyrelsens flertal fulgte.

Den politiske katastrofe ved ikke at følge årsmødets kloge kriterier blev forstærket af, at HB's flertal godkendte, at man gav køb på kravet om job, uddannelse eller dagpenge til dem, der står for at falde ud af dagpengesystemet. Det var et krav:

- som havde meget stor betydning for styrkeforholdene mellem klasserne og dermed for langt flere end de direkte berørte
- som folketingsgruppen selv offentligt havde defineret som ufravigeligt

- som var tema for årets vigtigste partikampagne
- som var en oplagt »markant« forbedring
- som der var bred opbakning til i befolkningen – det var i den grad et krav, som en stor del af befolkningen ville kunne forstå, at Enhedslisten ikke ville bøje af på

Derudover er HB-flertallets beslutning et demokratisk problem. Når HB's flertal vælger at ignorere en central årsmødebeslutning, undergraver det den demokratiske debat og beslutningsprocedure i partiet. Hvad skal få medlemmerne til at engagere sig i partiets debatter og beslutninger, når HB's flertal udsender budskabet: 'I kan vedtage, hvad I vil. Når vi står i situationen, så bestemmer vi alligevel, hvad vi har lyst til.'

Sporene til dette politiske og demokratiske svigt har været lagt længe.

HB's flertal og folketingsgruppen gen-

Årsmødet i 2010 vedtog principperne for indgåelse af finansloven.

Foto: Maibritt Kerner

nemførte aldrig en offensiv kampagne for den finanslov, der er brug for, en kampagne for Enhedslistens politiske alternativ, som bryder med regeringens selvplagte rammer og nyliberale samfunds- og politikopfattelse.

HB's flertal og folketingsgruppen brugte – bortset fra korte isolerede perioder og udtalelser – aldrig årsmødekravene offensivt og udadvendt. De gjorde det aldrig klart for offentligheden og for regeringen, at det var forudsætningen for Enhedsliste-stemmer for finansloven. De brugte det ikke til at presse regeringen.

Tværtimod forhandlede og kommunikerede man på grundlag af regeringens rammer, og ud fra hvordan man kunne skaffe småforbedringer inden for den. HB's flertal afsatte flere ressourcer til lyttemøder end til kampagnen for at skabe folkeligt pres bag kravet om jobs, uddannelse eller dagpengereget.

Dermed bragte HB's flertal og folketingsgruppen sig i en situation, hvor det på dagen for forslaget var sværere at bryde, end det havde behøvet at være.

Det var en forkert og skadelig beslutning. Det har begrænset skaden en smule, at folketingsgruppen valgte en mediestrategi, hvor de ikke jublede over forslaget, men talte det ned – og opfordrede til yderligere pres på regeringen.

Til gengæld har nogle af de argumenter, der har været anvendt for forslaget, øget skadens omfang, især internt i Enhedslisten

Vi har fået at vide, at folketingsgruppen var blevet »overrasket« over, at Socialdemokratiet og SF ville føre så blå en politik, og at de var parate til at indgå finanslovsforlig med Venstre. Dette er enten uansvarlig mangel på politisk indsigt eller en spindoktor-udtænkt løgn. Begge dele er lige slemt.

Vi har fået at vide, at HB's flertal og folketingsgruppen følte sig nødsaget til at indgå forlig – for at undgå, at der blev indgået forlig med Venstre om noget, der var værre. Hvis det bliver en retningslinje fremover for Enhedslisten, vil partiet kunne presses til at stemme for hvad som helst, fordi der altid er noget, der er værre.

Vi har fået at vide, at det halve års ekstra-forsøgelse er bedre end ingenting. Det er rigtigt. Det er en lille bitte forbedring, som Enhedslisten kunne have stemt for i allersidste øjeblik, hvis det havde været en selvstændig afstemning. Men da

» Den politiske katastrofe ved ikke at følge årsmødets kloge kriterier blev forstærket af, at HB's flertal godkendte, at man gav køb på kravet om job, uddannelse eller dagpenge til dem, der står for at falde ud af dagpengesystemet«

man på forhånd fraveg kravet om at sikre dagpengene, undergravede man såvel den stemning, der eksisterede, som de muligheder, der var for bevægelse, og partiets egen kampagne.

Beslutningen er taget. Skaden er sket. Nu er spørgsmålet, hvordan retter vi kursen op. Hvordan kommer vi videre, så denne beslutning ikke bliver begyndelsen på en udvikling, hvor Enhedslisten selv fjerner sin egen eksistensberettigelse?

Vi vil pege på følgende initiativer:

For det første må der sættes fuld fart på job- og dagpengekampagnen, som både har fokus på dagpengeforbedringer og jobskabelse. Indsatsen må styrkes både i forhold til partikampagnen og til arbejdet for at skabe brede, samlende aktiviteter i fagbevægelsen og i lokalområderne. Tilhængerne af forslaget må vise, at de mener forligs-forklaringerne alvorligt. Forligsmodstanderne må ikke lade sig slå ud af, at HB's flertal og folketingsgruppen har gjort kampagnen sværere.

For det andet må medlemmerne på banen som muligt korrektiv af ledelsen. Vi opfordrer alle afdelinger til at diskutere forslaget og indsende protester til HB's flertal. Det er vigtigt, at HB's flertal får et indtryk af, hvad afdelingerne mener. Derfor bakker SAP op om HB's initiativ om at komme ud og diskutere i alle afdelinger. Nogle vil hævde, at mere intern diskussion (der hurtigt også er offentlig) vil skade partiet. Vi mener tværtimod, at det skal være tydeligt for enhver, at der er mange forligsmodstandere. Ellers risikerer vi, at de kritiske medlemmer giver op og forlader partiet, og at de kritiske vælgere søger andre græsange i frustration. Endelig må disse debatter fungere som optakt til næste årsmøde.

Vi vil ikke anbefale et ekstraordinært årsmøde. Vi tror, det vil tage kræfter fra dagpengekampagnen og andre nødvendige udadvendte aktiviteter. Og det vil ikke betyde nogen afgørende forskel for,

hvilken status partiet gør og for effekten af et kursskifte.

Til gengæld mener vi, at et ordinært og velforberedt ordinært årsmøde må vedtage en kort og præcis kritik af HB-flertallets beslutning og bekræfte retningslinjerne for Enhedsliste-støtte til finanslove.

Forløbet har understreget, at HB er Enhedslistens politiske ledelse. Det er godt. Derfor er det vigtigt, at årsmødet vælger en HB ud fra politiske kriterier. Forskellige medlemmer kan lægge vægt på forskellige politiske spørgsmål og synspunkter. Men på et årsmøde, der følger efter en HB-beslutning, som i den grad har splittet partiet, og som risikerer at lægge et spor for partiets politiske linje fremover, må holdningen til finanslovsforslaget have stor betydning.

Vi mener, at årsmødet må vælge en hovedbestyrelse, der ikke gentager fejlen. Vi opfordrer derfor til at stemme på HB-kandidater, som klart giver udtryk for:

- At forslaget var en politisk fejl, og at Enhedslisten fremover skal føre en mere offensiv linje i forhold til finanslovsforhandlingerne med krav om reelle brud med den nyliberale politik, de øvrige folketingspartier står for
- At godkendelsen af forslaget var en demokratisk fejl, fordi man brød årsmødebeslutningen, og at Enhedslisten fremover skal føre finanslovsforhandlinger ud fra de tre kriterier i den gamle årsmødebeslutning
- At Enhedslisten er et parti i opposition til den overordnede politiske linje, som regeringen fører, og at vores væsentligste opgave er at mobilisere et udenomsparlamentarisk/folkeligt pres på regeringen og parti-ledelserne i de tre regeringspartier.

*Udtalelsen er vedtaget på
SAP's Landsmøde den 17-18. november*

Derfor var finanslovsforliget en fejltagelse

Selvom det siges at være en dyd for venstrefløjen at fatte sig i korthed, vil vi her spille et længere indlæg på banen. Vi synes, at det er vigtigt, at konfrontere de argumenter for en borgerlig finanslov, der har været fremme i debatten indtil videre.

AF KATRINE TOFT MIKKELSEN OG LONE DEGN

Efter vores vurdering er der i finanslovsaftalen små forbedringer, men langt fra nok til at opveje den grundlæggende borgerlige finanslov. De 2 mia.kr., som rammen om aftalen med Enhedslisten udgør i 2013 er meget lidt i forhold til de mere end 500 mia. kr. i offentligt forbrug, som finansloven fastlægger.

På samme måde med den midlertidige løsning for de dagpengemodtagere, som tillades at falde ud af dagpengesystemet. Den nye ydelse, »Uddannelse med forsørgelse«, er ikke en sejr efter vores vurdering, fordi:

- a. Sammen med akutpakkerne skubber det problemerne for de udfaldstruede over på anden bølge af langtidsledige. De vil stå til sommer uden nogen form for redning – ingen akutjob, ingen midlertidig ydelse, intet.
- b. Samtidig er der intet, der garanterer, at vi forhindrer folk i at gå fra hus og hjem. Med 60 pct. af dagpengene er det de færreste, der kan betale deres bolig stadigvæk. Forsørgere med 80 pct. dagpenge – jo måske. Vi har i hvert fald givet dem lidt sukker på den VKO-forringelse, som regeringen tvinger ned i halsen på lønmodtagerne.
- c. Bevægelsen for forandringer af dagpengesystemet vil stå meget

svagere til sommer uden en finanslov at forhandle om. At sige ja til at redde folk i ½ år i første halvår 2013 vil betyde at kampen vil blive uklar og dermed drastisk formindske muligheden for sejr. Vi skal i hvert fald ikke regne med opbakning fra fagtoppen, sådan som nogle i ELs ledelse naivt synes at give udtryk for. Den alliance, som tilsyneladende var mellem Enhedslisten og visse topfolk i LO-organisationerne, forduftede som dug for solen, da akutpakkerne blev leveret.

- d. Enhedslistens troværdighed vil blive skadet ved at renoncere så drastisk på dagpengekravet, som tilfældet var. Vores troværdighed som dem, der siger, hvad vi mener, og gør, hvad vi siger, har lidt et knæk og splittet baglandet.

Argumenterne mod Enhedslistens deltagelse i en borgerlig finanslov

Tilhængerne af at indgå finansloven hævder, at indgåelsen af finansloven ikke passer ind i det uaktuelle skema, som Enhedslistens politik om finansloven åbenbart er udtryk for, som den blev vedtaget på Enhedslistens årsmøde 2010. I stedet for at se Enhedslistens politik som et (yderst) brugbart redskab til at undgå den situation, Enhedslisten står i nu – ja, så forklares det dårlige resultat med årsmødevedtagelsens utilstrækkelig-

hed. Det forholder sig lige omvendt efter vores mening.

I det følgende vil vi prøve at redegøre for, hvorfor vi mener, at det var en fejl at gå med i finansloven, samt hvorfor argumenterne fra Ja-siden efter vores mening er uholdbare på kort og lang sigt. Nedenfor gennemgår vi ja-sidens argumenter og argumenterer imod dem.

#1: De udfaldstruede blev ofre i en kynisk kampagne

Det mest hørte argument for et ja til finansloven er, at det var et stort dilemma, hvor et nej ville gøre udfaldstruede langtidsledige til ofre på vores bål af systemoverskridende krav. Den udenforstående befolkning ville være aldeles uforstående overfor dette uforklarlige og amoralske valg.

Simon Nyborg, medarbejder for Enhedslistens folketingsgruppe, har ligeledes forklaret sin opbakning til finanslovsresultatet på følgende måde:

»Ikke mindst fordi Enhedslisten ved at sikre, hvad sikres kunne, gør det muligt at fortsætte kampen med en lille delsejr og med troværdigheden intakt over for den helt konkrete gruppe, vi selv med et overvældende og hidtil uantastet flertal har gjort til spydspids i kampen mod arbejdsløshed og for tryghed.«

»Når man nægter at anerkende dilemmaet, fralægger man sig også medansvaret for at have bragt Enhedslisten i det

» Enhedslistens troværdighed vil blive skadet ved at renoncere så drastisk på dagpengekravet, som tilfældet var. Vores troværdighed som dem, der siger, hvad vi mener, og gør, hvad vi siger, har lidt et knæk og splittet baglandet «

Årsmødevedtagelserne i 2010 kan ikke bruges i praksis siger tilhængere af Enhedslistens accept af finansloven 2013.

Foto: Maibritt Kerner

svære valg mellem to dårlige situationer. Det medansvar deler alle, der syntes, det var en fremragende idé at køre frem med dagpengeproblemet som den altoverskyggende og næsten ultimative sag.« (Simon Nyborg: »FL13 – Om troværdighed, kynisme og ægte dilemmaer«. Gæsteblog på Pelle Dragsteds blog i Modkraft.dk). Argumentet ovenfor er kendt i mange varianter. Det er blevet fremført ivrigt af folketingsgruppen, som fortæller, at det ville være kynisk og amoralsk at lade første bølge af langtidsledige falde i økonomisk ruin for i stedet at kræve mere.

Det første problem med det argument er imidlertid den antagelse, at Enhedslistens kampagne har handlet om de udfaldstruede. Argumentet antager, at Enhedslistens hovedkrav har været at tilgodese en konkret gruppe inden

for arbejderklassen med særligt dårlige vilkår/udsigter. Enhedslisten har skubbet denne gruppe foran sig i sin propaganda for ændring af dagpengereglerne, hævder JA-sigerne.

Imidlertid er det en omskrivning af historien. Enhedslistens faktiske kampagne har handlet om arbejdsløshedens skadelige virkning på hele arbejderklassen. Det er i den forstand at arbejdsløshedsspørgsmålet har haft sin relevans som dagsordensætter og som murbrækker for Enhedslistens deltagelse i finansloven.

Hovedkravet i partikampagnen har siden august været, at

»ledige skal senest efter 12 måneder arbejdsløshed have tilbudt job på almindelige overenskomstvilkår i minimum 26 uger eller uddannelse på dagpenge, og at der ved både arbejde og uddannelse under denne ordning optjenes ret til dagpenge, og

at genoptjeningsperioden nedsættes til de tidligere gældende 26 uger.« (Enhedslistens kampagnegrundlag, HB 18.-19. august).

Og igen og igen er det blevet fremhævet af folketingsgruppen i medierne, at alle arbejdsløse skal have ret til »job, uddannelse eller dagpenge«. Kampagnens kerne var at forbedre dagpengereglerne, således, at hele arbejderklassen fik gavn af det – mindre lønpres og forringelse af arbejdsvilkårene – krav om nye arbejdspladser etc.

Det bemærkelsesværdige ved kynismeargumentet ovenfor er da også, at det først var EFTER at hovedbestyrelsen blev konfronteret med regeringens tilbud, at man fandt på retorikken »vi kan ikke tillade os at lade de første udfaldstruede falde ud«.

Kravene om tilbagerulning af dagpengereformen var stærke også i foråret 2010 under VKR-regeringen. Nu vil bevægelsen vil stå meget svagere til sommer uden en finanslov at forhandle om.

Den styrke som kampagnen havde pga. det forhold at mange faldt ud, blev nu vendt på hovedet. Den første bølge af udfaldstruede blev af JA-sigerne brugt som gidsler, hvor de som særlig gruppe skulle favoriseres på bekostning af alle de mange mennesker, der mister deres job eller oplever forringet velfærd som følge af en borgerlig finanslov. JA-sigerne, som bruger dette argument er i mere end én forstand kynikere. Det er nemlig JA-sigerne, som skubber denne gruppe foran sig, skaber en kunstig skillelinje mellem de særligt hårdt ramte arbejdsløse og resten af arbejderklassen, og på den måde er med til at give SF's højrefløj ret, når den hævder, at Enhedslisten er et »klientparti«.

For hvordan kan det opfattes anderledes, hvis Enhedslisten er villig til at skrive under på en finanslov, der gør flere arbejdsløse, end den redder – alene ud fra en »særlig forpligtelse« overfor de langtidsledige. En politik som »på vegne af de særligt dårligt stillede« ofrer flertallets interesser har – for os at se – en langt dybere kynisme end den, som JA-sigerne tillægger NEJ-siden.

#2 Den hidtidig finanslovspolitik kan ikke bruges i den nuværende parlamentariske situation

Et argument, som man hører fra folketingsgruppen igen og igen, er, at Enhedslistens politik for indgåelse af finansloven ikke kan bruges i praksis. Årsmødevedtagelsen fra 2010 tager ikke højde for en situation, hvor Venstre vil forhandle

finanslov og Enhedslisten således ikke længere er eneste mulighed for regeringen. Enhedslistens deltagelse i finansloven handler derfor for Ja-sigerne om at holde de borgerlige fra fadet. Derfor var og er det nødvendigt, at Enhedslisten viser mådehold – vi må endelig ikke stille store krav på forhånd.

Det første problem med mådeholdsargumentet er efter vores mening en helt forkert eller manglende forståelse af hvordan årsmødevedtagelsen skal bruges. Netop i den situation, hvor regeringen har muligheden for at vælge mellem de borgerlige og Enhedslisten, giver årsmødevedtagelsen nogle brugbare redskaber (ikke facitliste) til at udstille dette valg så tydeligt som muligt. Ved at stille krav om at finansloven skal indeholde markante forbedringer kan regeringen ikke spille Venstre-kortet for at få Enhedslisten fanget i underbudspolitik.

» Det vil skabe et skizofrent parti, som i Folketinget blåstempler borgerlige finanslove, mens man på gaden kræver antikapitalistiske strukturreformer. Dermed bliver venstresekterismen til en særlig art af reformismen«

Men mådeholds-argumentet indebærer en fejlslutning på to niveauer.

For det første fordi argumentet »Jamen så laver de aftalen med Venstre«, er lige så uholdbart, som argumentet »Jamen de truer os med valg«. Giver vi efter her, er det skruen uden ende – regeringen vil altid kunne bruge dette argument mod os. Til sidst vil vi stå tilbage med blot den mindste forbedring som eneste begrundelse for at indgå en borgerlig finanslov – hvis ikke vi da krydser hegnet helt og stemmer for det mindste onde; for »alternativet var meget værre«.

Ideen om, at vi skal acceptere så små ændringer som muligt for at undgå en blå finanslov, er naiv, fordi den antager, at det er Enhedslisten, der bestemmer om regeringen vil lave finanslov med EL. Den er skadelig, fordi den leder til at Enhedslisten blåstempler borgerlig politik og dermed udsletter sin klare profil. Og den er farlig, fordi den skuffer tusindvis af aktivister, medlemmer og sympatisører, som ville en anden politisk vej – og sender dem hjem i sofaen eller i armene på højrefløjen.

For det andet er argumentet en misfortolkning af årsmødevedtagelsen. Det som årsmødevedtagelsen kan bruges til, er en helhedsvurdering af finansloven, hvor vi på den ene side undgår at blive fanget i venstresekterisme »vi kan aldrig lave finanslov«, og på den anden side ikke bliver fanget i en borgerlig finanslov, hvor det eneste figenblad er »den mindste forbedring«. Vedtagelsen skal sende et signal til regeringen og til bagland om, at Enhedslisten ikke lader sig bruge som gummistempe på en borgerlig politik. Vedtagelsen indebærer netop at vi ikke kommer i en situation, hvor vi splitter vores egen bevægelse for at opnå utilstrækkelige forbedringer, samt at vi viser bredere lag i arbejderklassen, at det nytter at kæmpe sammen med os. At det er »realistisk« at få sejre igennem ved at kæmpe.

Nogle har den korrekte vurdering at opgaven er at mobilisere mod regeringen og samle de skuffede S og SF vælgere op, men glemmer det parlamentariske arbejdes betydning for styrkeforholdene.

Problemet er, at Enhedslistens hovedbestyrelse ikke har brugt Enhedslistens politik for finansloven. Grunden til, at vi står med et stort problem i dag, er ikke fordi vedtagelsen fra 2010 lægger en forkert linje. I stedet drager flere ledende kammerater i EL en erfaring fra denne proces, som i bund og grund er en kortslutning.

På den ene side siger de: Vi må se i øjnene, at vi ikke kan have nogen parlamentariske illusioner overhovedet under denne regering. Vores opgave er at mobilisere mod regeringen og samle de skuffede S og SF vælgere op. Så langt så godt – det er en helt korrekt vurdering.

Imidlertid er konsekvensen af dette standpunkt for flere, at Enhedslisten i finansloven skal slå sig til tåls. Selv den mindste forbedring er bedre end ingenting, for »det parlamentariske arbejde betyder alligevel ikke noget for udviklingen af styrkeforholdene«. Det er denne afkobling af en antikapitalistisk taktik i

folketinget fra det udenomsparlamentariske arbejde, som efter vores mening er en kortslutning. Det vil skabe et skizofrent parti, som i Folketinget blåstempler borgerlige finanslove, mens man på gaden kræver antikapitalistiske strukturreformer. Dermed bliver venstresekterismen til en særlig art af reformismen.

Den samme logik er underliggende i de pudsige argumenter fra visse af Enhedslistens folketingsmedlemmer om, hvor overraskede de er over at Socialdemokraterne ikke er ægte socialdemokrater. Taktikken til at afsløre hvor uægte socialdemokraterne i virkeligheden er, synes i deres optik derfor at være at acceptere og forsvare socialdemokratisk politik. Det, der adskiller EL fra et borgerligt arbejderparti i denne optik, er det uden-

» Et fjerde argument, som har været fremført i debatten, er, at den bevægelse, som EL støttede sit krav om ændringer i dagpengesystemet på, stillede sig tilfreds med langt dårligere resultat end Enhedslisten«

omsparlamentariske arbejde. Igen bliver afkoblingen mellem folketingsarbejdet og udenomsparlamentarisk arbejde total.

#3: Enhedslistens kompromisvilighed afslører regeringens kynisme

Der er en anden variant af kynisme-argumentet. Det går i sin enkelthed ud på, at Enhedslisten skal strække sig (uendeligt) langt i forhandlingerne med regeringen om store aftaler – herunder finansloven. Kun ved at begynde stejlt og siden række hånden langt ud kan Enhedslisten udstille regeringens kynisme, når den afviser at forhandle aftalen med Enhedslisten. Der ved bliver det klart, at socialdemokraterne ikke er ægte socialdemokrater.

I udgangspunktet er dette argument holdbart efter vores mening. Enhedslisten skal stadig vise, at partiet er »forhandlingsvilligt« ved at stille de krav til regeringen, som almindelige lønmodtagere mener, at S og SF burde kunne lave med Enhedslisten. Altså enhedsfrontens metode.

Problemet er bare, at ved at strække sig uendeligt langt ind i disse forhandlinger, så mister Enhedslisten den klare kant, som enten et resultat eller et brud med regeringen kunne hvile på. Ved for eksempel at acceptere regeringens skitse om »uddannelse med forsørgelse« i stedet for at fastholde job- og dagpengekravet, bliver den klare kant, som er til regeringen, helt utydelig. Det bliver aldeles uklart, hvorfor Enhedslisten så dog ikke skulle gå videre – hvorfor standse ved i. halvår af 2013 og et halvt år med kontanthjælp?

Hvis det virkelig er mindste forbedring, partiet vil acceptere, hvorfor så ikke acceptere 3 måneders forsørgelse uden modregning for alle der falder ud i 1. kvartal 2013?

Problemet bliver endnu større i kommende forhandlinger. Hvis regeringen hver gang kan regne med, at Enhedslisten stemmer for selv den mindste forbedring

i en dårlig finanslov, så kan regeringen underbyde ethvert krav fra Enhedslisten med henvisning til partiets eget argument: »Lidt er bedre end ingenting.«.

4#: Når »bevægelsen« stiller sig tilfreds må EL følge trop

Et fjerde argument, som har været fremført i debatten, er, at den bevægelse, som EL støttede sit krav om ændringer i dagpengesystemet på, stillede sig tilfreds med langt dårligere resultat end Enhedslisten. Derfor måtte Enhedslisten nødvendigvis bøje sig og nøjes.

Argumentet udspringer af det forhold, at den bevægelse, som pressede regeringen på DP-spørgsmålet: (a) var styret af fagtoppen, (b) døde med den forstummede fagtop efter akutupakke II, (c) stillede sig tilfreds med mindre end EL ville.

Det er sandsynligvis også korrekt, at Enhedslisten ville blive udsat for en kampagne fra fagtoppen, hvis partiet havde stået fast på en DP-løsning og forhandlingerne var brudt sammen. Det ville sikkert også have medført borgerlige mediers latterliggørelse af Enhedslisten – på samme måde som tilfældet er nu. Uanset hvilken vej det var gået ville Enhedslisten nok have skuffet nogen.

Men det mest påfaldende ved argumentet er imidlertid, at det kan overraske socialister gennem mange år, at fagtoppen ville bøje af i en endelig konfrontation med en S-ledet regering. At Enhedslisten som den eneste organiserede politiske kraft ville fremføre kravet om ændringer i dagpengesystemet var en indbygget risiko/chance.

Men de som hævder, at fagtoppens forstummen nødvendig gjorde et EL forlig overser for os at se to afgørende forhold:

- fagtoppen var/er på ingen måde i samklang med sine medlemmer på dette spørgsmål. Meningsmålinger har flere gange vist, at der er massiv opbakning til kravet om en jobgaranti eller fortsatte dag-

penge. Derfor var Enhedslisten ikke uden opbakning – om end det ville være svære/umuligt at presse regeringen yderligere – og dermed ville det ikke medføre en hårdere straf til Enhedslisten at fastholde kravet, end den nuværende straf.

- Enhedslistens ja til den utilstrækkelige løsning har på ingen måde »afsløret« kynismen i fagtoppens vilje til at forsvare regeringen frem for egne medlemmer. Tværtimod har de faglige ledere kunnet sige og pege på endnu en »akutupakke« som et plaster på såret.

På den baggrund må man spørge sig selv, om det virkelig var nødvendigt at renoncere på dagpengespørgsmålet. Det mener vi ikke, at der er belæg for at sige. Afgjort har det stor betydning om konflikten mellem fagbevægelsens top og regeringen udspiller sig åbent. Ligeledes om konflikten mellem bund og top i fagbevægelsen kommer til udtryk åbent. Men uanset den manifesterede modstand mod, at fagtoppen skulle bakke ned på kravet om dagpenge, så var der en udtalt opbakning bredt i arbejderklassen for kravet.

Vi mener heller ikke, at der er belæg for at sige, at Enhedslisten med sin deltagelse har afsløret fagtoppen som forrædere. Enhedslisten har gjort det uklart, hvorvidt partiets kampagne/krav kan fremføres, når den tvivlsomme allierede fagtoppen ikke åbent markerer sig. (Man må dog anerkende, at FTG efterfølgende har leveret en berettiget og korrekt kritik af fagtoppen i pressen).

På den baggrund vil vi tillade os at konkludere, at det var muligt og nødvendigt, at Enhedslisten stod fast på dagpengekravet – om ikke andet så i offentligheden.

Artiklen har også været bragt som et blogindlæg på Modkraft.dk

Skab flere offentlige jobs i velfærd, infrastruktur og produktion

AF SAP'S FORRETNINGSUDVALG

S og SF gik til valg på at ville investere i arbejdspladser. For mindre end et halvt år siden forudsagde regeringen vækst og højere beskæftigelse.

Tre uger før årets udgang kan regeringen ikke fastholde fiktionen længere. Bruttonationalproduktet falder i 2012, og arbejds-

løsheden stiger. Særlig galt står det til i den offentlige sektor, hvor beskæftigelsen er faldet næsten konstant siden 2010.

Alene i kommunerne er der forsvundet 30.000 jobs på tre år.

Regeringen fastholder, at den gør alt for at »holde hånden under beskæftigelsen«. Men faldet i den offentlige beskæftigelse hænger direkte sammen med den borgerlige sparepolitik, som regeringen fører i den offentlige sektor. Med straf og sanktioner presser regeringen kommunerne til at skære ned.

I fuld overensstemmelse med regeringens tilslutning til den liberale økonomiske filosofi mener regeringen, at der først og fremmest skal skabes arbejdspladser i den private sektor. Men det er også slået fejl. Skatterabatter for erhvervslivet skulle få de private virksomheder til at investere nogle af de mange milliarder af kroner, de indtil videre har proppet i pengetankene. De seneste regnskabstal tyder på, at virkningen har været begrænset. Bestyrelser og ledelser i de privatkapitalistiske virksomheder fortsætter investeringsstrejken i stedet for at investere i arbejdspladser.

I stedet for regeringens fejlslagne politik, som fastholder hundredtusinder af mennesker i arbejdsløshed, er der behov for en offensiv beskæftigelsesdagsorden. Jobskabelse er da også en del af det politiske grundlag for Enhedslistens aktuelle job- og dagpengekampagne.

Netop i disse uger er der ved at komme gang i kampagnen med en række jobcenteraktioner. Regeringens erkendelse af den faktiske udvikling giver et godt afsæt

for at sætte fokus på en række forslag, der på én gang kan skabe nye jobs og bedre velfærd og offentlig service:

- Flere velfærdsarbejdspladser: Kommuner og regioner må tilføres penge, så de kan udbygge velfærd – finansieret ved at afskaffe skatterabatter, erhvervstilskud og billig arbejdskraft samt beskatning af banker, finansinstitutioner, store erhvervsvirksomheder og de højeste indtægter og formuer.
- Investeringer i fremtidens velfærd: Ved at investere i renovering og nyt byggeri af institutioner på børne- og ældreområdet kan man på én gang skabe grøn omstilling, flere arbejdspladser og bedre velfærd.
- Udvikle infrastrukturen: Investeringer i mere kollektiv trafik i de store byer, bedre togtrafik med elektrificering af jernbanenettet og øget tilgængelighed til f.eks. skibstrafik ved havneområde vil skabe arbejdspladser, bidrage til grøn omstilling og forbedre den kollektive trafik.
- En lovgivning, som pålægger virksomheder med mere end 50 ansatte, der fyrer medarbejdere ved at udflage til udlandet: 1) at betale til en fyringspulje, der dækker medarbejdernes videreuddannelse med fuld løn i 1 helt år og styrker en alternativ produktion under de ansattes og lokalsamfundets kontrol, og 2) at overdrage produktions-, forsknings- og kontorfaciliteter til stat eller kommune uden kompensation.
- Pensionsmilliarderne må investeres i vedvarende energi

- Samtidig må regering og folketing gøre op med de bindinger, der forhindrer staten, regionerne og kommunerne i at investere i egentlig produktion. Der må iværksættes en plan for, hvordan den offentlige kan oparbejde kapacitet, kapital, teknologi og demokratisk styring af de offentlige arbejdspladser i stedet for aktieselskabsformen.

Disse og andre jobkabelseskrav skal Enhedslisten udbrede og vinde opbakning til. De mange skuffede S- og SF-vælgere har brug for at se, at der er et alternativ til regeringens blå kurs.

Ved enhver lejlighed skal vi konfrontere regeringen med disse forslag og opfordre dem til at samarbejde til venstre om dem i stedet for at samarbejde til højre med stigende arbejdsløshed som resultat.

Men med den retning, regeringen har taget, skal vi hverken forvente, at initiativet kommer fra dem, eller, at de uden videre siger tak for ideerne og tilbuddene fra Enhedslisten. Indrømmelser i den retning fra regeringen forudsætter et stærkt pres nedefra og udefra.

Derfor må vi samtidig arbejde for perspektivet om arbejderklassens egen beskæftigelsesplan. Vi må rejse diskussionen om jobskabelse på arbejdspladserne og i fagforeningerne. Her er både den konkrete viden om mulighederne og styrken til at kæmpe kravene igennem – med eller mod regeringens gode vilje.

SAP's forretningsudvalg,
14. december 2012

STØT LÆRERNE KAMP

AF SAP'S FORRETNINGSUDVALG

Et massivt angreb på landets skolelærere, hverken mere eller mindre. Det er indholdet af regeringens udspil til en skolereform.

» Udspillet repræsenterer en sjældent set sammenblanding af overenskomstmæssige aftaleområder og skolepolitik. Eleverne skal have flere timer i skolen, men udgiften til dette skal betales af lærerne. Pludselig foregår forhandlingerne om folkeskolen i Finansministeriet med Bjarne Corydon for bordenden. Pistolen er skarpladt – konflikt vil udløse lockout, der tømmer strejkekasserne på kort tid!

Arbejdsgiver for landets lærere er formelt set kommunerne med KL som forhandler. Op til de kommende overenskomstforhandlinger har KL i allerhøjeste grad slebet knivene. Økonomien er i bund, og serviceniveauet ofte kritisabelt.

Men i stedet for at angribe regeringens neoliberale økonomiske politik, har kommunerne med deres overenskomstkraav valgt at angribe medarbejdernes arbejdsvilkår. »Væk med bureaukratiet« lyder det umiddelbart sympatisk fra KL's Sine Sunesen. Men bureaukratiet er i dette tilfælde ikke den ulidelige registrering og dokumentationsbyrde, som er steget i betragteligt omfang de senere år. Nej, bureaukratiet er de centrale arbejdstidsaftaler, der rent faktisk sikrer, at den enkelte medarbejder har nogle rammer for udførslen af arbejdet, som fx tid til at forberede undervisning.

I KL's vision er medarbejdernes demokratiske indflydelse på arbejdspladsen fjernet, fagforeningens indflydelse reduceret, og den enkelte leder skal fuldstændigt frit kunne disponere over medarbejdernes arbejdstid. Allerede nu siges det åbent, at efteruddannelse sagtens kan foregå i medarbejderens fritid. Kun fantasien sætter grænser for, hvilke andre arbejdsopgaver

der også kan henvises til fritiden. Når man sammenholder dette med intentionen om at styrke lederens mulighed for at hyre og fyre, er det klart, at de frygteligt ufleksible medarbejdere – de som ligefrem kan finde på at kræve løn for arbejdet – står ganske usikkert i en tid, hvor fyringsrunderne har kørt adskillige gange i kommunerne.

To dage før Danmarks Lærerforening skulle mødes med KL til de første overenskomstforhandlinger, søsatte regeringen sin skoleplan. Eleverne skal have flere timer, og det må ikke koste en krone ekstra. I en tid, hvor flere skoler kører på det såkaldte minimumstimetal, kan forslaget have en vis appel. Men kvalitetsløftet er svært at finde, når det netop er lærernes forberedelse, som umiddelbart skal betale gildet.

Angrebet fra regeringen er lige så massivt som det, der kommer fra KL. Det dækker oven i købet både over skolepolitik og overenskomstforhold. Men det er samtidig også deres akilleshæl. De to områder er indbyrdes betingede. Hvis ikke lærerne betaler timerne, så er pengene der ikke til den ekstra undervisning. Og uden ekstra undervisning bliver det meget svært at argumentere for, at en nedsættelse af forberedelsestiden bliver andet end en forringelse af undervisningen.

På lærerværelserne er der voldsomt røre. Lærerne er tossede. Overalt diskuteres overenskomsten heftigt. Diskussionerne bliver ikke mindre af, at 84 procent af lærerne har stemt på et af regeringspartierne. De føler sig i den grad røvdend.

Lærernes opbakning til regeringspartierne begynder at sprække. Flere og flere melder åbent ud, at de forlader Socialdemokratiet i protest. Det er muligt man deler skolevisionen, men man vil ikke tages som gidsel via arbejdstidsaftalerne.

Utilfredsheden blandt lærerne må nu ud over frokostbordet og skolegården. På skolerne må lærerne vedtage protestudtalelser mod KL's overenskomstkraav og mod finansieringen af skolereformen. Faglige

møder omkring den slags udtalelser vil være en vigtig støtte for forhandlerne. Det vil være af den type støtte, som også vil gøre det sværere for forhandlerne at indgå rådne kompromisser, og det vil være en god forberedelse på en aktiv kamp, hvis det udvikler sig til en egentlig overenskomstkonflikt med strejke og lockout.

Støtte fra andre lønarbejdere, i første omgang andre kommunalt ansatte, er afgørende for, at lærerne kan komme sejrrigt ud af overenskomstkampen, og indirekte for, at de ikke kommer til at betale prisen for en folkeskolereform. Desværre har Danmarks Lærerforening indtil nu i høj grad isoleret sig. Man har stort set ikke bakket aktivt op om andre ansatte og protesteret mod

nedskæringer i andre dele af kommunerne. Det var helt åbenlyst under overenskomstforhandlingerne i 2008, hvor lærerforeningen droppede solidariteten til fordel for lidt ekstra håndører, så sygeplejerskerne og pædagogerne måtte konflikte alene.

Men andre lønarbejdere skal ikke være solidariske af hensyn til ledelsen af Danmarks Lærerforening. De bør tage bestik af, at KL's overenskomstudspil hurtigt kan få en afsmittende virkning på hele det kommunale område. Lærerne er prøvekluden, men ingen faggruppe kan føle sig sikker, og sympatien for lærernes situation er heldigvis åbenlys. Flere andre fagforbund har allerede udtalt deres støtte til lærerforeningen.

Enhedslisten og SUF har en kæmpe opgave at løfte. Store dele af befolkningen støtter umiddelbart regeringens folkeskoleforslag – og til dels KL's overenskomstkrav. Man oplever, hvordan timetallet er raslet ned, og (løgne-)historierne om de dovne lærere som skyldige er serveret fint af KL og regeringen.

Det betyder også, at vi skal være varssomme med, hvordan vi håndterer sagen. Umiddelbart kan udgangspunktet om flere timer være fint de steder, hvor timetallet er skåret til benet. Men finansieringen skal ikke findes ved at ødelægge lærernes forbedelse. I stedet bør man afbureaukratisere i forhold til de mange dokumentationsopgaver, der efterhånden fylder rigtigt meget

i hverdagen. Væk med centrale bindende mål og obligatoriske nationale test. Lad os i stedet få en demokratisk skole, hvor lærere, forældre og elever i fællesskab kan planlægge undervisningsforløb, og hvor udgangspunktet er den aktuelle elevgruppe. En skole hvor nysgerrighed, glæde og kreativitet har erstattet den nuværende, hvor alt skal testes, måles og vejes.

Enhedslisten har allerede taget initiativ til et offentligt møde på Blågårds Skole i København den 12. december med oplæg fra DLF og Danske Skoleelever (DSE). Her er alle, der har interesse i folkeskolen (forældre, elever, pædagoger m.fl.), inviteret til en debat om reformudspillet.

Lokalt må Enhedsliste-medlemmer gå forrest for at rejse diskussionerne og for, at faglige klubber på skolerne – og på andre kommunale arbejdspladser – formulerer spørgsmål til lokale byråder og vedtager udtalelser fra klub- og fagforeningsmøder. Som socialister har vi et særligt ansvar for at opbygge en fælles front mellem alle kommunale grupper mod KL, men vi er ikke alene. Vi kan samarbejde med de mange i regeringspartierne baglande, der er lige så utilfredse.

Tilsvarende har SUF muligheden for at rejse diskussionerne blandt skoleelever. Det kan skabe lokale alliancer mellem lærere og elever. Alliancerne må føres helt til tops, så Danske Skole Elever (DSE) støtter lærernes kamp for deres arbejdsforhold og for, at lærerne får mulighed for at levere en ordentlig undervisning – uanset hvad man ellers mener om tankerne på skolereformen.

*SAP's forretningsudvalg,
7. december 2012*

Kommunerne har med deres overenskomstkrav valgt at angribe medarbejdernes arbejdsvilkår

Hvad er økosocialisme?

AF KLAUS ENGERT

Hvorfor kan kapitalismen ikke klare klimakrisen, og hvilke løsninger kan, ud fra en økosocialistisk forståelse, modvirke de hastigt voksende miljømæssige ødelæggelser, som kloden står overfor?

Hvorfor »økosocialisme«?

Jeg definerer mig selv som økosocialist, og jeg er også medlem af EIN – Internationalt Økosocialistisk Netværk. Men hvad betyder »økosocialisme«?

Ordet »socialisme« bliver af de fleste nu om dage beklageligvis identificeret med den samme historie om udplyndring af ressourcer og produktivisme, som den kapitalistiske økonomi er en del af. Det er det direkte resultat af historien i de såkaldt virkeliggjorte socialistiske samfund, (Sovjetunionen og Østeuropa indtil murens fald i 1989-1990, red) Her foregik miljømæssig ødelæggelse på den samme måde og i samme grad – i visse tilfælde endnu værre – som i den kapitalistiske del af verden. Så vi bliver nødt til at gøre det klart, at i visionen om det socialistiske samfund, som vi ønsker at opbygge, må vi nødvendigvis og eksplicit medtage den økologiske dimension. Det vil sige, at samfundet på samme tid praktiserer social retfærdighed og klimamæssig bæredygtighed. Det kalder jeg for økosocialisme.

Kapitalisme eller industrialisme?

Det er et uomtvisteligt faktum, at de såkaldt virkeliggjorte socialistiske samfund skabte økologiske katastrofer i samme omfang som de kapitalistiske. Det har ledt nogle mennesker til den konklusion, at det hverken var kapitalismen eller »den virkeliggjorte socialisme«, som var ansvarlig for disse katastrofer, men at ansvaret ligger i selve »industrialiseringen« eller i det såkaldte industrisamfund. Disse mennesker identificerer Marx' teori med ideen om ubegrænset vækst og industrialisering.

Derfor vil jeg stille fire spørgsmål:

- Er det kapitalisme eller industrialisme, der er årsagen til den nuværende klimasituation?
- Er der løsninger indenfor rammerne af den kapitalistiske økonomi?
- Er disse løsninger mulige og effektive?
- Hvilke alternativer eksisterer der?

Klassesamfund

Den centrale pointe i forhold til det første spørgsmål er, at man ikke kan betragte udviklingen af forskellige produktionsformer, i dette tilfælde det udviklede industrisamfund, det vil sige den økonomiske og teknologiske udvikling, uafhængigt af den politiske form, i hvilken denne udvikling fandt sted. Både den økonomiske og tekniske udvikling og den politiske ramme udvikler sig i en dialektisk enhed, hvor de gensidigt påvirker hinanden.

Det industrisamfund, som vi lever i, opstod ikke historisk adskilt fra de politiske og sociokulturelle rammer. Eller for at sige det mere simpelt: Det var ikke et historisk tilfælde, at industrisamfundet opstod som et kapitalistisk samfund. Det er produktet eller resultatet af tidligere, før-industrielle samfund, der – som vi ved – alle har været klassesamfund. Industrisamfundet, som vi kender det, har aldrig eksisteret som en abstrakt størrelse, men opstod i sin konkrete form som et kapitalistisk industrisamfund.

Men det rejser så spørgsmålet, hvilken type samfund den »virkeliggjorte socialisme« repræsenterede. Nogle analytikere kalder bare disse samfund for 'statskapita-

listiske' og kommer således uden om det analytiske problem. Jeg deler ikke denne holdning. Men det er ubestrideligt, at disse samfund også blev opbygget som industrisamfund med alle de tilhørende økologiske konsekvenser. Eksemplerne fra Aralhavet, fra Chernobyl, fra Nowaja Semlja og andre steder viser os resultatet af denne politik.

Østblokkens sammenbrud viste os, at dette forsøg på at kopiere de industrialiserede kapitalistiske samfund i en anderledes politisk ramme ikke var en succes. Mens eksemplet fra Kina, der i dag er verdens

» Så vi bliver nødt til at gøre det klart, at i visionen om det socialistiske samfund, som vi ønsker at opbygge, må vi nødvendigvis og eksplicit medtage den økologiske dimension«

største producent af drivhusgasser, viser at genindførelsen af den kapitalistiske produktionsmåde er en økonomisk succes – men en klimamæssig katastrofe.

Så for at konkludere på mit første spørgsmål: Det var kapitalismen, som »fandt« industrisamfundets form, ikke Sovjetunionen eller Kina. De forsøgte at kopiere denne form, fordi de fuldstændigt ignorerede Karl Marx' læresætning om, at de produktive kræfter på et vist tidspunkt bliver til destruktive kræfter, hvis der ikke først er sket et systemskifte. Derfor er det kapitalismen og den indre kapitalistiske logik, der dræber miljøet – ikke et abstrakt »industrisamfund«.

Det var kapitalismen, som »fandt« industrisamfundets form, som blev kopieret af Sovjetunionen og Kina.

Løsninger på systemets betingelser?

Det andet spørgsmål er, om der er nogen løsninger på klimaproblemet inden for den kapitalistiske økonomi.

System-konforme løsninger har en særlig tiltrækning på mange mennesker. De er ikke lige så farlige som forestillingen om et fuldstændigt og radikalt systemskifte. Derfor er politiske kræfter som de borgerlige grønne partier eller Socialdemokratiet så attraktive. Det er reformismens diskrete charme...

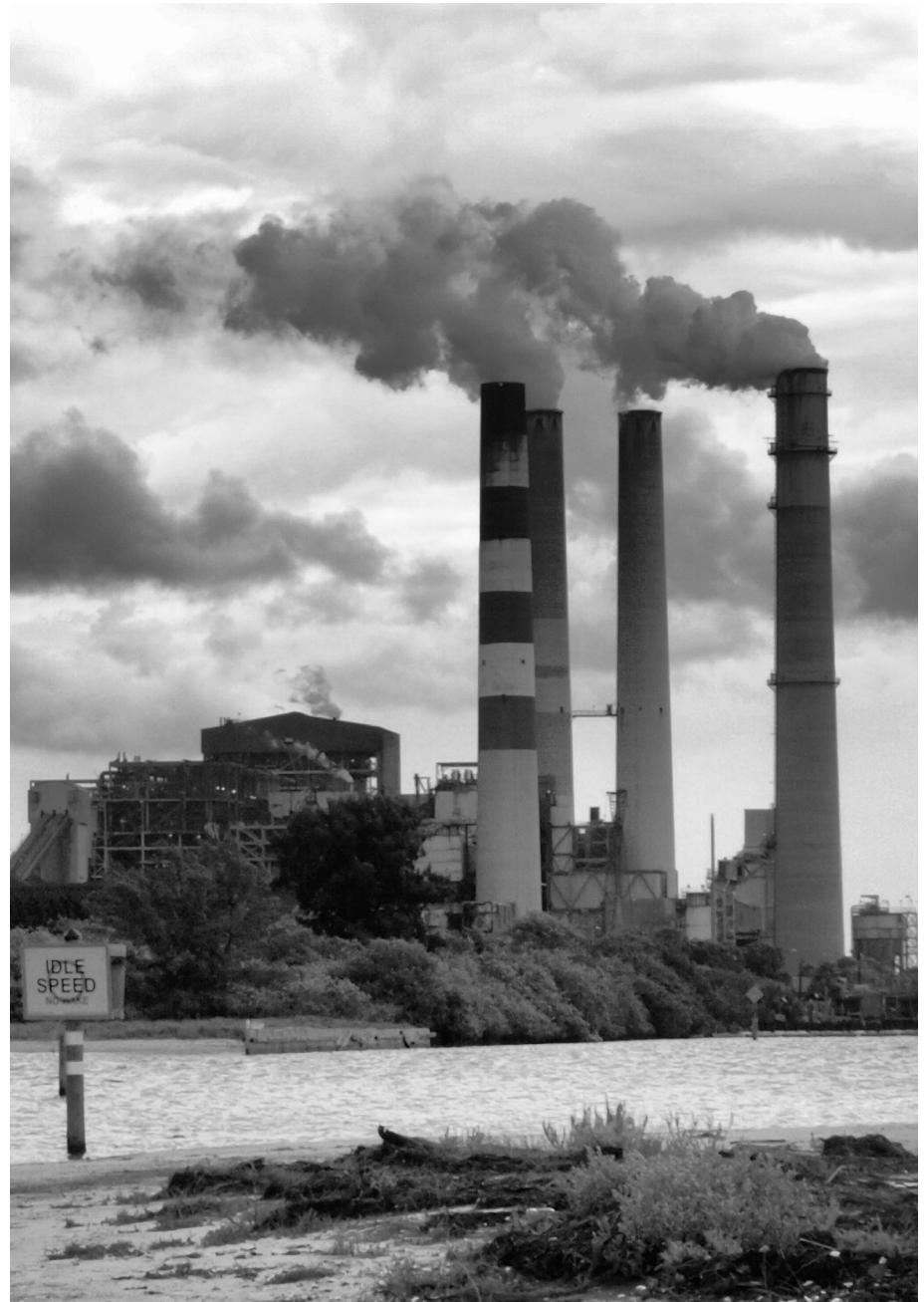
Blandt disse systembevarende fortalere er forskellige tendenser. Vi har dem, der taler for markedsbaserede løsninger, der er de grønne fornyere, og teknologinarkomanerne. Lad os se nærmere på hver af dem.

Den markedsbaserede tilgang

Den eneste vej til at angribe klimaforandringerne, som fortalene for en fri markedsøkonomi kan forestille sig, er selvfølgelig, at markedet skal løse problemet. Det vil sige at sætte pris på udledningen af drivhusgasser og at handle med forureningstilladelser (CO₂-kvoter). Det betyder ganske enkelt at handle med retten til at slå ihjel, fordi vi ved, at klimaforandringer dræber... Argumentet fra disse folk er, at handelen med CO₂-kvoter skaber et incitament til at nedsætte udledningerne.

Men det første problem er, at prisen på tilladelser ikke dækker den faktiske pris på de skader, som klimaforandringerne medfører. I så fald ville ingen kunne betale dem.

Mere vigtigt er det andet punkt: Selvfølgelig, der har opfundet modellen, siger, at handel med tilladelser ikke er tilstrækkeligt for at opnå den nødvendige reduktion

af udledninger, især ikke på kort sigt.

Det tredje punkt er, at vi kan se det, som i et kapitalistisk samfund er logisk og uundgåeligt. Gennem denne mekanisme bliver selve klimaet gjort til en vare, som kan handles på det fri marked. Denne tilgang, hvor det bliver hver enkelts problem at klare problemet, er en uløselig modsætning, fordi selve problemet er et kollektivt problem, som vedrører hele det globale samfund.

For det fjerde er det åbenlyst, at alle disse markeds løsninger indtil nu ikke har

formået at stoppe den fortsatte stigning i udledningerne. De åbnede kun op for et nyt og profitabelt marked for finanskapitalen – markedet for CO₂-kvoter.

Den »grønne« løsning

Her finder vi forskellige borgerlige grønne økologer og partier, især det store grønne parti i Tyskland. De kalder det »green new deal«. Det imponerende navn må ikke få os til at tage fejl. Det handler også om et forsøg på at bekæmpe klimaforandringerne med klassiske kapitalistiske metoder. De vil

Et økosocialistisk samfund må nedsætte hastigheden og lægge vægt på immaterielle værdier som f.eks. dovenskab.

gerne kanalisere en del af investeringerne over i grønne teknologier, og på denne måde delvist regulere markedet.

Lad os huske, at begrebet »new deal« kommer fra Roosevelts økonomiske reformprogram efter krisen i 1929. Og den var nærmest en komplet fiasko. Den amerikanske økonomi rejste sig ikke på grund af New Deal, men på grund af Anden Verdenskrig. Statistikken bekræfter dette.

Og med hensyn til at lede investeringer over i grønne teknologier, så viger disse folk uden om det centrale problem: Det er ikke en løsning at fortsætte med kapitalistisk produktion og distribution og fortsat vækst baseret på sol- og vindenergi, fordi det centrale problem ikke kun er brugen af fossile brændstoffer, men overudnyttelsen af de samlede naturressourcer og den konstante fortsatte vækst.

Den »teknologiske« løsning

Jeg kalder den tredje tilgang for den teknologiske. Det handler om projekter som

for eksempel den såkaldte CCS-teknologi, altså at gemme CO₂ under jorden, eller initiativer som enorme vindmølleparker eller (solenergi)projektet, o.a.) Desertec Project i Nordafrika, og – ikke at forglemme – atomkraft.

Disse såkaldte løsninger forsøger på den ene side bare at udsætte problemet til en gang i fremtiden i stedet for at løse det, og for det andet fokuserer de på monster-teknologier. Sidstnævnte har fået en fremtrædende politisk rolle. Energilpolitik er magtpolitik, som vi har lært siden de forskellige krige om »vores« olie i Irak, Kuwait og andre steder. Så projekter som Desertec er fortsættelsen af energipolitisk imperialisme under nye vilkår.

Hvorfor virker disse strategier ikke?

Løsninger, som holder sig inden for den kapitalistiske produktionsmåde, virker ikke, fordi denne produktionsmåde i sin indre logik hverken tillader den nødvendige reduktion af drivhusgasser eller de

nødvendige bæredygtige initiativer.

Jeg vil vise noget om denne logik med transportområdet som eksempel. Den industrielle kapitalismes historie er også en historie om en hastigt voksende udvikling. Og dette har en objektiv forklaring. Kapitalismen lider hele tiden under den

» Kapitalens interesse i kortsigtede profitter står i uløselig modsætning til nødvendigheden af en langsigtet, verdensomspændende kollektiv miljøpolitik«

såkaldte lov om profitratens tendens til at falde. Alle kapitalister forsøger at kompensere for dette på forskellig måde. En af disse er at sætte lønningerne ned. Men en anden er at nedsætte kapitalens omslagstid. Jo hurtigere produkterne når frem til forbrugeren, jo hurtigere får kapitali-

sterne deres investerede kapital tilbage, som ellers ligger »død« i den mellemliggende periode. Og konkurrencen mellem de forskellige kapitaler tvinger dem til at blive endnu hurtigere. Og dette kræver hurtigere og hurtigere transport. Men energiforbruget stiger eksponentielt med stigningen i hastighed. Overalt i verden kan vi se, hvilke ødelæggelser kapitalen forårsager i på grund af dette objektive behov for at forøge transporthastigheden: nye motorveje, højhastighedstog, lufthavne, skibsfragt osv.

Og endnu en punkt: Kapitalismen arbejder ud fra princippet om profit på kort og mellemlangt sigt. Klimaforandringer er en ekstrem langsom proces. Det, som vi gør i dag, vil have konsekvenser om 30 eller 50 år. Kapitalens interesse i kortsigtede profitter står i uløselig modsætning til nødvendigheden af en langsigtet, verdensomspændende kollektiv miljøpolitik.

Det sidste punkt er kapitalens krav om konstant vækst. Profitterne skal under

alle omstændigheder investeres igen, og det skaber det, som vi ikke har brug for: mere vækst.

Hvilken løsning?

At vi må handle, og at vi må handle hurtigt, er åbenlyst. Men hvad er løsningen?

En fuldstændig, udviklet model for et fremtidssamfund, er der kun slags mennesker, som kan levere: science fiction forfattere og sektarikere. Derimod er det muligt at udstikke de generelle principper, som et samfund skal fungere ud fra – det er det, jeg kalder et økosocialistisk samfund. Og vi kan definere de vigtigste skridt, som er nødvendige for at nå dette mål.

Overordnet har vi brug for:

- Bæredygtighed
- Deceleration (nedsat hastighed)
- Fælles kollektiv ejendom
- Decentralisering
- Regionalisering af produktion og distribution

Dette indebærer en radikal ændring fra en kapitalistisk til en ikke-kapitalistisk produktions- og distributionsmåde.

Blandt marxister har diskussionen indtil nu mest drejet sig om spørgsmålet om social lighed. I dag må vi diskutere dette spørgsmål i en udvidet betydning, hvor vi også har den økologiske dimension med.

Med hensyn til produktion og distribution af varer, energiforbrug, og i alle relationer med det naturlige miljø, så må vi altid starte med at spørge, hvilke konsekvenser de pågældende aktiviteter har for miljøet. Og det er kun et spørgsmål om at kigge på omkostningerne – som i de

utallige og resultatløse klimakonferencer. Denne tilgang skaber bare endnu en industri: miljøindustrien...

Derfor må vi først have social lighed, og dette kan ikke opnås uden at afskaffe den private ejendomsret.

For det andet skal have demokratisk kontrol over produktion og distribution, og dette må en bred og åben debat om de reelle behov.

Til dette har vi behov for god tid og god uddannelse. Vi kan få begge ting, hvis vi fjerner årsagerne til den konstante acceleration, hvis vi fordeler arbejdet til alle og nedsætter arbejdstiden ved at fjerne al unødvendigt arbejde og unødvendig produktion.

Vi skal huske, at Karl Marx skrev i tredje bind af Kapitalen: »Frihedens rige begynder i virkeligheden først der, hvor det arbejde, der er bestemt af nød og ydre hensigtsmæssighed, ophører; frihedens rige ligger altså ifølge sagens natur hinsides den egentlige, materielle produktions sfære.«

Livets mening er ikke, som kapitalismen forsøger at få os til at tro, at eje flere og flere mere eller mindre ubrugelige varer, men at være i stand til, at have tid til, at dyrke de virkelige behov, og disse er de immaterielle: dovenskab, social og personlig kommunikation, kunst og i første række – kærlighed.

Klaus Engert er medlem af Fjerde Internationale i Tyskland og har skrevet bogen »Ökosozialismus – das geht! (2010). Han holdt dette oplæg på den internationale ungdomslejr i Besalu, Spanien, i 2012.

Oversat af Peter Nielsen og Karina Skov.

AFVIS TROJKAENS TYVERI OG VÆLT REGERINGEN

AF MICHAEL VOSS

Venstreblokken i Portugal opfordrer til, at de folkelige mobiliseringer fortsætter efter milliondemonstrationerne den 15. september. Mobiliseringerne skal forsvare lønninger og pensioner, afvise EU's, Den Europæiske Centralbank og IMF's krav og vælte regeringen.

Med massekampen kan vi konfrontere regeringen og trojkaen (se note). Rekordhøj arbejdsløshed, gæld og fattigdom – sådan

ser Portugal ud i dag. Folket svarede igen med demokrati i handling mod det provokerende tyveri af lønninger i form af en stigning i den sociale skat (TSU), som arbejdere betaler – oven i købet med en overførsel af disse penge til arbejdsgiverne – og mod alle former for nedskæringer på løn og pensioner med.«

Sådan skrev Venstreblokkens hovedbestyrelse i en udtalelse den 21. oktober. Venstreblokken er et antikapitalistisk venstrefløjsparti, der lige som Enhedslisten blev dannet gennem en sammenslutning af flere forskellige venstrefløjspartier og grupper. Venstreblokken har i dag otte medlemmer af det portugisiske parlament

Den 6. november talte en af partiets ledere, Jorge Costa, på et møde i København

om Venstreblokken, krisen og de folkelige mobiliseringer.

Kun folket kan forsvare social retfærdighed

Udtalelsen kom som en reaktion på demonstrationerne mod krisepolitikken, som blev gennemført over alt i Portugal den 15. september. Cirka en million mennesker deltog, hvilket svarer til en femtedel af den samlede befolkning. Demonstrationerne var specifikt vendt mod stigningen i arbejdernes bidrag til den sociale skat og den tilsvarende nedsættelse af arbejdsgivernes bidrag. (Læs mere om demonstrationerne i Socialistisk Information 243, side 16)

Videre skriver Venstreblokkens hovedbestyrelse bl.a.: »Den afgørende opgave i Portugal i dag er at afvise tyveriet af løn og pensioner, at afvise de finansielle manipulationer, at afvise trojkaens krav og at vælte regeringen og åbne op for nyvalg. Kun folket kan forsvare den sociale retfærdighed.

De folkelige mobiliseringer vil intensiveres, fra de kommende fagforeningsdemonstrationer til andre former for folkelig aktion. Venstreblokken vil arbejde for, at disse mobiliseringer bliver succesrige og støtte fagbevægelsens og de sociale bevægelseres fælles kamp.«

Orientering mod folkelige mobiliseringer

Bag den markante opbakning til mobiliseringerne ligger et delvist kursskifte for Venstreblokken, som indtil valget i juni 2011 havde meget fokus på det parlamentariske arbejde. Valget førte til en opbremsning af begyndende protestdemonstrationer og strejker. I store dele af befolkningen var der en opgivende holdning og en illusion om, at de barske nedskæringer var nødvendige og kunne redde landets økonomi.

Ved valget i 2011 overtog højrefløjspartierne regeringsmagten fra det socialdemokratiske Socialistpartiet, og Venstreblokken fik sine mandater halveret fra 16 til 8. Efter valget konstaterede Venstreblokken, at det ikke var muligt at pege på et regeringsalternativ, som ville modsætte sig Trojkaens krav.

I et interview i september 2011 udtalte Jorge Costa:

»Der blev løbende gennemført en krisepolitik under Socialistpartiets regering med nedskæringer på lønnen og velfærden. Oveni blev der sidste år [2010] gennemført to krisepakker som indeholdt stigning i momsen, fastfrysning af pensionerne, yderligere lønnedskæringer, nedskæringer i den offentlige service og stor privatiseringsplan.

De store demonstrationer den 15. september, blev fulgt op af nye initiativer, bl.a. opfordringen til generalstrejken den 14. november.

Store dele af arbejderklassen vil ikke længere vil finde sig i arbejdsløshed og fattigdom og er parat til at demonstrere og strejke for sine krav, som det skete den 14. november 2012

Halvdelen af den græsklignende krise-pakke, som trojkaen præsenterede, var allerede gennemført, før IMF kom ind i billedet, og nu bliver den anden halvdel gennemført direkte af IMF ved deres tilstedeværelse her og via den nye regering.«

Opbygningen af bevægelser

Det blev også klart for Venstrebløkken, at kun folkelige mobiliseringer kunne sætte en bremse for den asociale og arbejderfjendske krisepolitik, der førte Portugal ud i dyb fattigdom. På den baggrund satsede partiet sine ressourcer på opbygningen af folkelige bevægelser.

Ud over at styrke det eksisterende arbejde i fagbevægelsen og blandt uddannelsessøgende iværksatte Venstrebløkken en større indsats blandt den stigende gruppe af arbejdere, der er vikarer, på kort-tids-kontrakter eller helt uden noget aftalegrundlag. Det er især unge, som arbejder på disse betingelser.

Derudover tog Venstrebløkken konsekvensen af, at de dominerende medier i Portugal alle deltog aktivt i manipulationerne, som skulle få befolkningen til at opfatte kriseindgrebene som nødvendige, retfærdige og nyttige. Partiet intensiverede opbygningen af sine egne kommunikationskanaler til brede grupper af befolkningen, både regelmæssig masseud-

deling af aviser, hjemmesider, videoklip og facebook-aktiviteter.

Central placering

I de halvandet år siden valget er angrebene på arbejderklassen fortsat og blevet skærpede, nøjagtig som Venstrebløkken havde forudset, og krisen, arbejdsløsheden og fattigdommen er kun blevet værre. Det har skabt den nuværende situation, hvor store dele af arbejderklassen ikke længere vil finde sig i det og er parat til at demonstrere og strejke for sine krav.

På grund af skiftet i hovedorientering har Venstrebløkken været centralt placeret i disse mobiliseringer og ses som et af de partier, der kan repræsentere bevægelsens krav politisk.

Suspender gælden og overtag bankerne

Som politisk alternativ til trojkaens, højre-regeringens og Socialistpartiets fælles nedskæringspolitik agiterer Venstrebløkken for, at man suspender betalingen af gælden. Partiet kræver en åben, kritisk og folkelig revision af gældsregnskabet. En revision, som vil kunne fastslå, at store dele af gælden ikke er legitim og ikke bør betales af den portugisiske arbejderklasse.

Venstrebløkken foreslår også statsovertagelse af de to største banker i Portu-

gal. Argumentet er bl.a., at de såkaldte redningspakker fungerer på den måde, at trojkaen låner penge til de portugisiske banker til en rente på ned til en procent, mens bankerne låner pengene videre til den portugisiske stat med en rente på 10 procent. Derudover betaler bankerne ikke mere end fem procent i skat.

Endelig kræver Venstrebløkken en ophævelse af de meget udbredte PPP-kontrakter (private public partnership), som i praksis har vist sig at være redskaber for korrup-tion og malkning af de offentlige kasser.

Note: Trojkaen er en fast betegnelse for EU/ Den Europæiske Centralbank/IMF, der gennem det såkaldte Memorandum fastlægger den krisepolitik, Portugal skal føre for at kunne modtage lån og indgå i redningsplaner.

Udsigten til en venstre

AF DICK NICHOLS

Udsigten til en S-ledet regering i Portugal var et hovedpunkt på Venstreblokkens kongres, efter en periode med gigantiske sociale protester.

Et spøgelse hjemsøger Portugal. Et græsk spøgelse – SYRIZA, det store venstreorienterede parti i Grækenland. Alle kræfter i det neoliberale Europa anført af den tyske kansler Angela Merkel, har indgået en uheldig alliance for at fordrive dette spøgelse.

Ledsaget af repræsentanter fra den tyske storkapital, løb Merkel spidsrod blandt demonstranter i Lissabon i seks timer den 12. november. Hun lykønskede den portugisiske premierminister Pedro Passos Coelho for hans »mod« til at gennemføre nedskæringer (en »succeshistorie«), og hun opfordrede landets mest upopulære politiske leder til at holde fast i den udstukne kurs.

To dage tidligere havde en af Portugals mest respekterede politikere, den netop fratrådte koordinator for Venstreblokken, Francisco Louçã, fortalt partiets ottende nationale kongres, at »vi kæmper ubønhørligt for Passos Coelhos fratræden«.

Louçã sagde: »Folket kan ikke holde til ødelæggelserne, arbejdsløsheden, forarmelsen, den økonomiske nedbrydning«

Som et resultat af den politik, der er blevet påtvunget den fra EU, den Europæiske Centralbank og den Internationale

Valutafond (den såkaldte trojka), som en betingelse for »redningspakken« på 78 mia. euro, har nedskæringerne reduceret den portugisiske økonomi med 3,3 procent i år frem til september.

Officielt er arbejdsløsheden steget fra 12,4 til 15,8 procent, og ungdomsarbejdsløsheden fra 30 til 39 procent. Unge

ber (se artikel i Socialistisk Information 243, side 16), og som blev fulgt op af en enorm faglig protest den 29. september.

Regering i krise

Alligevel ser en venstrefløjser regering ud til at være en »pie in the sky« (»you get pie in the sky when you die« - et citat fra syndi-

kalisten og fagfor- eningsorganisatoren Joe Hill, o.a.), især når Venstreblokken kun står til 7 procent i den seneste meningsmåling. Selv med støtte fra den Demokratiske Enhedskoalition (CDU) ledet af Portugals Kommunistparti (PCP) vil de kræfter, der agiterer for en venstrefløjser regering, kun nå op på 17 procent.

Det skal ses i forhold til de 34,2 procent, der stadig står bag partierne i regeringskoalitionen:

det Socialdemokratiske Parti (PSD) med 26,3 procent og det Demokratiske og Sociale Centrum-Folkeparti (CDS-PP) med 7,9 procent.

Hvis man desuden medregner det Socialistiske Parti (PS), som i øjeblikket fører meningsmålingerne med 32,1 procent, så er opbakningen til de fem hovedkræfter på den portugisiske politiske scene stadig ikke ændret nævneværdigt, på trods af en social nød uden fortilfælde.

Venstreblokkens kongres diskuterede mulighederne for en venstreorienteret regering i Portugal.
Foto: Paulete Matos

mennesker strømmer ud af landet på jagt efter arbejde, og et stadig større antal mennesker i Portugal sulter.

For Louçã er alternativet til denne katastrofe en venstrefløjser regering »en regering af de sociale bevægelser, der strømmer gennem republikkens årer« Det var en hentydning til den igangværende protestbølge, der nåede nye højder ved en demonstration over hele Portugal med en million deltagere den 15. septem-

-regering i Portugal

Men følelsen af, at regeringen er på vej væk, stiger dag for dag. Lederen af Venstreblokkens parlamentsgruppe Luis Fazenda sagde til kongressen: »Vinden er ved at vende, regeringen med Pasos Coelho og Paolo Portas (leder af CDS-PP og udenrigsminister) er færdig«.

Fazenda sagde: »Nu er det sandhedens time, tiden er kommet til at finde den rigtige politiske løsning.«

Regeringens egen taktik afspejler denne følelse af, at vi står ved et vendepunkt. Mens kongressen foregik, sagde Carlos Abreu Amorim, næstformand i PDS' parlamentsgruppe: »Vi har brug for at vide, om Antonio Jose Seguro (leder af PS) foretrækker at alliere sig med og, i sidste ende, binde sig til et ekstremistisk parti uden løsninger for Portugal (Venstreblokken), eller om han foretrækker at lave en aftale med flertallet om en ny dagsorden. Det er ikke tidspunktet til at tøve eller komme med måske'er«.

PS' balancegang

Men for PS er det netop gennem tøven og måske'er, kombineret med en larmende populisme mod regeringen, at det er muligt at holde sammen på sine støtter.

Deres strategi kombinerer forsøget på at skræmme trojkaen – »I vil få græske tilstande, hvis I ikke laver om på aftalerne om tilbagebetaling af Portugals gæld« – med en »alternativ plan«, hvor de europæiske finansinstitutioner bliver bedt om at øge kreditterne til små og mellemstore virksomheder.

I øjeblikket er partiet forskånet for at

lide sammen skæbne som sit søsterparti i Grækenland (hvor det socialdemokratiske PASOK ligger på 5,5 procent i seneste måling) og Spanien (på 23,9 procent) ved at være i opposition, og i kraft af den følelse, der stadig er udbredt, at trojkaens »redningsplan« var uundgåelig.

Et andet faktum, der hjælper på opbakningen til PS, er at der stadig kun er et begrænset samarbejde mellem kræfterne til venstre for PS: Venstreblokken og PCP.

Selv om de gik sammen om at stille et fælles mistillidsvotum til regeringen først i oktober, er der ingen planer om nogen form for højere enhed for øjeblikket. Trods det faktum, at PCP's fem punkter for en venstreorienteret regering, der bryder

regering måtte 1) annullere den illegitime offentlige gæld og genforhandle resten, 2) genoprette løn og velfærdsydelser, 3) nationalisere de banker, der modtager offentlige subsidier, rulle privatiseringerne tilbage og styrke de offentlige investeringer for at få fuld beskæftigelse, og 4) indføre et skattesystem, der bygger på at bekæmpe svindel og flytte skattebyrden over på kapitalen.

Forslag B er enige i, at »en ny venstre-fløjsregering skal forkaste og omgøre trojkaens politik, håndfast forsvare velfærdsstaten og arbejde hen mod en gen-nationalisering af den basale offentlige service og strategiske industrier«, men havde ikke nogen særlig holdning til genforhandling

af gælden som en forudsætning for en regeringsalliance til venstre.

Debatten fokuserede på, hvad en venstre-fløjsregering præcist ville være, hvor meget man skulle gå på kompromis for at nå der-til, og hvordan man kunne øge Venstreblokkens indflydelse inden for den bredere venstre-fløj.

»Hvis vi bare havde 20 procent som SYRIZA

»Vi kæmper ubønhørligt for Passos Coelhos fratræden« sagde Francisco Louçã Venstreblokkens netop fratrådte koordinator på kongressen.

med trojkaens indgreb, ligger tæt på Venstreblokkens forslag.

En vanskelig vej til enhed

Hvordan man kunne bryde ud af dette dødvande var hovedtemaet på Venstreblokkens kongres, hvor to forslag var stillet op over for hinanden. Forslag A (»Venstrefløjen mod gælden«) og forslag B (»For et kæmpende socialistisk svar«).

Forslag A forklarede, at en venstre-fløjs-

fik i de seneste målinger i Grækenland«, klagede Joao Madeira, talsmand for forslag B. Han opfordrede til »mindre taktik og mere dristighed« i Venstreblokkens forhold til PS og PCP. Men hvad det ville betyde i praksis var uklart. Madeira sagde også, at Venstreblokkens fremgang havde været langsom, og at partiet måtte handle mindre som en parlamentarisk kraft og »mere som de sociale og politiske aktiver vi er«, især på det lokale niveau.

Daniel Oliveira, en anden fortaler for forslag B, tidligere medlem af landsledelsen og velkendt journalist i Portugal, kritiserede grundlaget for en venstreorienteret regering for at være for uklart («et fint udtryk på en plakat eller for en sindstilstand») Oliveira tilføjede: »I de kommende år vil der ikke blive nogen venstrefløjsregering uden PS«

Det sociale flertal

Fortalerne for forslag A svarede på forskellig måde. Den mangeårige leder og historiker Fernando Rosas sagde under stormende bifald, at »den politiske situation vil ændre sig meget de kommende måneder, og der kommer en venstrefløjsregering, hvad enten PS-ledelsen ønsker det eller ej«. Den tiltrædende nationale koordinator Joao Semedo forklarede - samtidig med at han accepterede, at PS-lejren er meget mere end partiets ledere og parlamentsgruppen - en alliancepolitik med et PS, der »har den ene fod i trojka-memorandummet og den anden hos oppositionen«.

Semendo sagde: »Venstreblokken vil gøre sit for at skabe et samarbejde uden sektarisme eller krav om hegemoni, men andre må også bidrage«.

Venstreblokkens forslag til en venstreorienteret regering, bygger på det grundlag, som Semedo kalder »det nye sociale flertal«. Det forudsætter, at en voksende social mobilisering vil stille PS overfor valget mellem at dreje til venstre eller at miste store dele af sit sociale grundlag, på samme måde som det socialdemokratiske PASOK i Grækenland.

Dette pres kan ses i 17 PS-MF'eres beslutning om at støtte det succesfulde Venstreblok-initiativ om en appel til Forfatningsdomstolen mod regeringens beslutning om at skære i Julebonusen til offentlige ansatte og pensionister.

Ved debattens afslutning vandt forslag A med 80 procent af stemmerne, mens forslag B fik 17 procent. I valget til den 80 personer store Hovedbestyrelse fik

ske dimension. Kongressen åbnede med et imponerende mangesproget internationalt møde med indlæg fra ledere af europæiske venstrefløjspartier, blandt andet SYRIZA-lederen Alex Tsipras (via video), den franske Venstrefrontsleder Jean-Luc Melenchon, den nationale koordinator fra Spaniens Forenede Venstre, Cayo Lara, og medlem af EU-Parlamentet Gabriele Zimmer fra Die Linke i Tyskland.

Alle talerne nøjedes ikke med at fordømme det kriminelle i nedskæringerne, men lagde også vægt på at trække alternativerne op. Men vigtigst: Mødet viste, at der allerede eksisterer kimen til et andet Europa, der bygger på solidaritet, social retfærdighed og lighed mellem nationer.

Den virkelighed var også en støtte for den nyvalgte nationale koordinator Catarina Martins, da hun i sin afslutningstale til kongressen sagde: »Vi vil fyre

denne regering, fordi det er en regering, hvis program går ud på at gøre landet fattigt. Den fortjener at blive fyret. Det er en æreløs regering.

Angela Merkel roser premierminister Pedro Passos Coelho for hans »mod« til at gennemføre nedskæringer

forslag A 61 pladser og forslag B 19. Ændringsforslag til partivedtægterne, fremsat af forslag B, faldt med en ret snæver margin.

En venstrefløjsregerings indflydelse

Hvis en venstrefløjsregering kom til magten i Portugal, hvad kunne den så i virkeligheden opnå overfor magthaverne i det neoliberale Europa? Det vil være afhængigt af, hvilken solidaritet den kan få fra arbejdende mennesker i andre europæiske lande.

Venstreblokken er ganske klar over dette, og lægger speciel stor vægt på den europæi-

---

Dick Nichols er Europa-korrespondent bosat i Barcelona for Green Left Weekly (Australien). Oversat fra engelsk af Martin Mørch. En længere version af denne artikel kan læses på <http://links.org.au/node/3112>

Internationale Noter

Rusland

International kampagne for retfærdighed og mod undertrykkelse.

Tre russiske venstrefløjsorganisationer udsendte i november 2012 en appel om international støtte. Den russiske opposition har været udsat for en voldsom undertrykkelse blandt andet i form af anholdelser og anklager om "forstyrrelse af den offentlige orden".

De store demonstrationer i forbindelse med Putins genindsættelse som præsident den 6. maj udartede med politivold og anholdelse af 650 demonstrationsdeltagere. Flere af de anholdte står nu til langvarige fængselsstraffe. Det gælder Maksim Luzyanin, der er blevet idømt 4 ½ års fængsel. En anden fange, Mikhail Kosenko, risikerer at blive sendt til ufrivillig behandling i et fængselslignende psykiatrisk hospital.

De tre venstreorganisationer opfordrede i første omgang til afholdelse af en solidaritetsdag og afsendelse af protester til de russiske ambassadører. Der har været solidaritetsaktioner i 15 lande og en række kendte intellektuelle har skrevet under på en appel, blandt andet Noam Chomsky, Étienne Balibar, Michael Levi og Alex Callinicos.

De tre organisationer foreslår, at der skabes et aktivt informationsnet knyttet til modstand mod undertrykkelse i Rusland, og begynder forberedelserne til en ny serie af protester i januar.

Læs mere på www.internationalwiewpoint.org

Det russiske politi skabte en situation ved demonstrationerne den 6. maj 2012 hvor det eskalerede i vold, uro og voldsomme anholdelser.

Peru og Kenya

Forbud mod gensplejsede fødevarer

Perus regering og parlament har sagt nej til gensplejsede fødevarer. En lov med et forbud mod GMO-fødevarer trådte i kraft i november 2012. Loven, der forbyder import, produktion og anvendelse af genetisk modificerede fødevarer, skal foreløbigt gælde i 10 år. Formålet er at beskytte landets landbrugsmæssige mangfoldighed ved at forebygge krydsbestøvning med ikke-GMO-afgrøder. Forbuddet vil også hjælpe med til at beskytte Perus eksport af økologiske produkter.

Kenyas regering har med øjeblikkelig virkning forbudt alle importerede GMO-varer. De har også suspenderet alt salg af GMO-produkter og fødevarer med genetisk modificerede ingredienser, indtil sundhed og sikkerhed er bekræftet.

Forbuddet er altså ikke permanent. Hvad der videre skal ske afhænger af, hvad regeringen senere kan konkludere i forhold til resultater af bioteknologisk forskning.

Argentina

Største protest mod Cristina K

Modstanden mod Argentinas præsident Cristina Fernández de Kirchner nåede et højdepunkt den 8. november, da op mod en halv million vandrede gennem gaderne i Buenos Aires til lyden af kasseroller og taktfaste protestråb. Det var den anden store demonstration i 2012 og den største i ti år.

Protesterne markerer et lavpunkt i Cristina K's karriere. Efter at hun afløste sin mand, Néstor Kirchner, i 2007, har hun overbevisende vundet to valg (2007 og 2011) og gennemført en forholdsvis progressiv politik med social omfordeling, investeringer i uddannelse og ikke veget tilbage for konfrontationer med Storbritannien om Falklands-øerne og med Spanien/EU om nationalisering af den argentinske aktiepost i den spanske oliekoncern YPF.

Men krisen har også ramt Argentina. Utilfredsheden, som især har bredt sig i middelklassen, skyldes stigende inflation (omkring 25 procent), korruption, mediestyring og frygt for, at Cristina K vil ændre grundloven for at kunne sidde i endnu en periode.

Mens den 8. november var en protest organiseret af (små)borgerskabet, markerede arbejderklassen sin modstand i en landsdækkende strejkedag den 20. november, som var støttet af tre af de fem faglige landsorganisationer. Strejken var politisk af stor betydning, fordi den argentinske fagbevægelse traditionelt har været kontrolleret af det peronistiske parti (som Cristina K tilhører), men de senere år er partiets dominans over fagbevægelsen smuldret. Således trak lederen af den peronistiske landsorganisation CGT, Hugo Moyano, sidste år sin støtte til partiet.

Demonstration i Buenos Aires den 19. september

PAKISTAN:

Tre marxistiske partier i Pakistan har besluttet at gå sammen. Efter mange års tilbagegang er dette et vigtigt første skridt i retning af at genoplive venstrefløjspolitik i Pakistan og en styrkelse af det demokratiske politiske liv i landet.

En deltager i denne enhedsproces forklarer her sammenhængen og udfordringerne for det nye forenede venstrefløjsparti.

AF AASIM SAJJAD AKHTAR

Det 21. århundredes

Det er sjældent, at Pakistan nævnes i medierne for noget som helst andet end selvmordsbomber, hindu- og jødehadende mullaher og en meget besynderlig (og sårbar) form for postkolonialt demokrati. Et væld af institutioner, klasser, etniske grupper og fremtrædende enkeltpersoner opmuntrer til fortællinger om pakistansk modernitet, især det allestedsnærværende militær og de, der vil udfordre mændene i khaki, herunder etno-nationalister som de, der i øjeblikket leder en opstand i Baluchistan.

I næsten alle disse fremstillinger glimrer den pakistanske venstrefløj ved sit fravær. Selv kyndige iagttagere i Pakistan synes at have meget lidt eller intet kendskab til venstreorienterede kræfter i landet, i hvert fald i nyere tid. Historie studerende vil vide, at Pakistans herskende klasse stod bag en hel del undertrykkelse af venstreorienterede under den kolde krig, hvor landet var i frontlinjen mod den sovjetiske blok. På trods af

at skulle operere under ekstremt skrækelige omstændigheder har den pakistanske venstrefløj udøvet en ikke ubetydelig indflydelse på politikken og samfundet i almindelighed indtil 1980'erne.

Siden afslutningen af den kolde krig har venstrefløjen mere eller mindre formøblet den lille plads, som den har skaffet sig. Selvfølgelig har dette været venstrefløjens skæbne i mange lande. Med undtagelse af eksperimenterne med »det 21. århundredes socialisme«, som gennemføres i Latinamerika, lider venstrefløjen fortsat af en identitetskrisen stillet overfor de forandringer i den globale økonomi, der hænger sammen med nyliberalismen.

Den pakistanske venstrefløjens tilbagegang har velsagens været mere afgørende og vedvarende end de fleste, selv hvis man begrænser sig til at sammenligne med landene i Sydasiens. Det er for eksempel en ubehagelig sandhed, at et flertal af de mere end 100 millioner pakistanere under 25 år ikke engang ved, at der er en politisk

venstrefløj i deres land, eller endog, at der er en konkurrerende ideologi til venstre for den dominerende intellektuelle mainstream. Den almindelige udbredte tankegang er overleverede forestillinger fra den kolde krig, idet udtrykket »kommunistisk« i Pakistan stadig forbindes med et irreligiøst verdensbillede.

Et lys tændes

Der er dog glimt af håb midt i det relative mørke. Den 11. november vil tre eksisterende partier på venstrefløjen - Labour Party Pakistan, Awami Party Pakistan og Workers Party Pakistan - mødes for at danne et nyt parti med det mål at opbygge et levedygtigt alternativ til mainstream-partierne. Denne fusion afspejler anerkendelse inden for venstreorienterede kredse, både af de voksende modsætninger i den herskende magtstruktur og behovet for den enhed og modenhed, der skal til for at drage fordel af disse modsætninger.

Enhed er naturligvis venstrefløjens

» Den leninistiske tradition har, sammen med enhed, også lagt vægt på ideologisk renhed, som i alt for mange tilfælde er blevet omsat til sektarisme af værste slags samt kontinuerlige organisatoriske skel»

Aktivister fra Awami Workers Party demonstrerer i Lahore den 22 november mod Israels angreb mod Gaza,

socialisme?

favoritslogan. Den leninistiske tradition har, sammen med enhed, også lagt vægt på ideologisk renhed, som i alt for mange tilfælde er blevet omsat til sektarisme af værste slags samt kontinuerlige organisatoriske skel. Den foreliggende fusion er, i denne henseende, den første af sin slags i Pakistan, for så vidt som de tre partier repræsenterer forskellige marxistiske traditioner, som historisk har været tydeligt i modsætning til hinanden.

Faktisk var fusionsprocessen drevet af yngre aktivister inden for de tre partier, og nogle udenfor, som ikke bærer på bagagen fra den kolde krigs sektariske konflikter (læs: stalinister, trotskister, maoister osv.). Det er også blandt de yngre kræfter på venstrefløjen, at der er en større kritisk refleksion over manglerne i det 20. århundrede socialistiske eksperimenter, og en vilje til at tænke i dynamiske termer om det socialistiske projekt i dette århundrede.

Selvom der har været modstand fra

et segment af ældre kadre, ser kravet om enhed ud til at have vundet, specielt i lyset af manglerne i de eksisterende partier. Den mest åbenlyse manifestation af venstrefløjens tilbagegang i løbet af de seneste to årtier er i sammensætningen af eksisterende grupperinger: et flertal af venstrefløjens eksisterende lederskab og medlemsskare er den samme, som den var i slutningen af den kolde krig. Kort sagt, har venstrefløjen, siden slutningen af 1980'erne, kæmpet for at indtage de unge i sine rækker, eller i det mindste fastholde dem, der har tilsluttet sig.

Sidstnævnte mangel viser en manglende dynamik i venstrefløjens analyse og politiske arbejde, så unge, der ellers er tiltrukket venstreorienterede ideer, hurtigt bliver fremmedgjort fra dens aktuelle praksis på det konkrete plan.

Det er overflødigt at sige, at uden en solid kerne af unge aktiver er der en meget lille chance for, at venstrefløjen kan slå skår i den kyniske og protektions-

baserede politiske orden, der eksisterer i Pakistan. Venstrefløjen har ikke engang været i stand til at fastholde en meningsfuld indflydelse inden for sine historiske højborges: industriarbejdere, små og jordløse bønder, og selvfølgelig, studerende.

Et af de mere lovende venstrefløjs-initiativer i den seneste tid har været en genoplivning af den nationale studentsammenslutning (NSF), der mellem 1960'erne og begyndelsen af 1980'erne var et fyrtårn for venstrefløjs-politik blandt successive generationer af unge. Da Pervez Musharraf indførte undtagelsestilstand i landet i november 2007, tog en lille men højroret protestbevægelse form på universiteterne (for det meste i Punjab), og denne bevægelse førte nogle måneder senere til genskabelse af NSF.

Det er ikke tilfældigt, at forsøg på at tage universitets-campusser tilbage fra de højreorienterede organisationer, og tilskynde til venstreorienteret studenteraktivisme i almindelighed, er blevet fulgt af

et initiativ til at fusionere de eksisterende partier på venstrefløjen. Hvis den nuværende fusionsproces bliver vellykket, vil NSF drage stor nytte af institutionel støtte, som den i øjeblikket mangler, mens det nye parti vil være i stand til at fokusere på at genskabe sin vaklende medlemsskare, og derfor indlede den lange proces med at etablere og udbygge organiske forbindelser mellem partiet og det arbejdende folk.

Når euforien aftager

Der bør ikke være tvivl om, at processen med at genopbygge venstrefløjen vil blive lang, og ofte smertefuld. Med andre ord er selve fusionen kun et lille skridt i den rigtige retning.

Der er ingen tvivl om, at det vil styrke venstrefløjens profil, og at de, der med interesse betragter den udefra, ikke længere vil have en undskyldning for at holde sig uden for partipolitik på grund af interne venstrefløjs-skænderier. Kun tiden vil imidlertid vise, om den nye formation kan samle Pakistans hårdt prøvede arbejdende folk og undertrykte nationer.

Uanset verdens nyhedsmediers optagethed af den angiveligt eksisterende trussel mod Pakistan fra det religiøse højre, vil venstrefløjens velsagtens største umiddelbare udfordring være at bygge bro over de voksende etniske skel i landet. De pakistanske herskende klasser indgroede mistillid til den demokratiske proces, og deres udødelige engagement i en enhedsstats-nationalistisk ideologi byggende på islam og urdu var den direkte årsag til de østlige provinseres løsrivelse i 1971 (oprettelsen af Folkerepublikken Bangladesh, o.a.) og at konflikterne inden for og på tværs af de eksisterende provinsgrænser er blevet skærpet siden da.

Venstrefløjen i hele Sydasiens og mange andre steder i verden har måttet forholde sig til konflikter med regional separatisme og etniske modsætninger, så denne udfordring for den pakistanske venstrefløj er ikke nødvendigvis enestående. I betragtning af den klare stigning i snæversynede tendenser i den seneste tid, er præsentationen af en følsom og nuanceret klassepolitik, som synliggør Pakistans multinationale karakter, i det aktuelle klima, en virkelig revolutionær opgave.

Der er på nuværende tidspunkt yderst modsatrettede krav til måden at føre poli-

Tilhængere af Labour Party Pakistan demonstrerer i Lahore mod USA's droneangreb i området tæt på grænsen til Afghanistan i december 2009.

tik på i forskellige regioner af landet. Det nye parti vil sandsynligvis, som venstrefløjen har gjort gennem hele Pakistans historie, forsøge at opbygge alliancer med etno-nationalister, der står i modsætning til det pakistanske centrum. Men det vil gøre det i en forsøgsvis sammenhæng – mange etno-nationalister, især i Sindh og Baluchistan, ser nu de vestlige magter og USA i særdeleshed, som garant for deres ret til selvbestemmelse, et perspektiv, der er i direkte modstrid med det anti-imperialistiske grundlag for et venstreorienteret program.

Imperialismen er fortsat en stor hindring for den langsigtede demokratisering af stat og samfund, og her er det vigtigt at overveje ikke blot den rolle, USA spiller, men også staterne i Den Arabiske Golf og Kina, den multinationale kapital, og de internationale finansielle institutioner (IFI). Det nye parti skal bevæge sig ud over slagord og udvikle en væsentlig forståelse af de komplekse og modstridende måder, hvorpå den imperialistiske indflydelse udøves. Endvidere, og af særlig betydning, er udviklingen af en forståelse for, hvilken rolle den fremvoksende middelklasse, som er afhængig af en nyliberal økonomi og en globaliseret kultur, kan spille i forhold til underklassen.

Dette er et særlig relevant spørgsmål i lyset af den stigende polarisering mellem segmenter af venstrefløjen og liberale kræfter, der er tilbøjelige til at se vestlige

regeringer og deres indgriben i Pakistan og i regionen generelt som nødvendig, endog ønskeværdig, i kampen for at stække vingerne på den religiøse højrefløj. Kort sagt bliver kampen for sekularisme alt for ofte opfattet som et mål i sig selv, snarere end knyttet til venstrefløjens historiske opgaver: at sikre national befrielse og klasselighed.

Som i mange postkoloniale lande i Asien og Afrika, kan opsplittningen af progressiv diskussion og politik også i Pakistan forklares delvis af det øgede antal ikke-statslige organisationer (NGO'er). Mens der er noget rigtigt ved argumentet om, at ngo'erne – og donormidler i almindelighed – har undermineret radikal politisk praksis, er det lige så sandt, at de har udstillet nogle af venstrefløjens store mangler. Ngo'er i Pakistan har for eksempel vist sig at være et redskab for kvinders mobilitet, mens venstrefløjen, især i den nuværende form, ikke kan hævde at have skabt noget meningsfyldt bidrag til kampen mod patriarkatet. Om ikke andet, skal det nye parti afsætte betydelig tid og kræfter på at øge antallet af kvindelige aktivister i sine rækker.

Det er ikke kun de traditionelle mangler, der skal afhjælpes. Politiske holdninger og strategier, som mere eller mindre har været taget for givne, skal også revideres. Den proces, som rundt omkring i verden i dag betegnes som »informalisation« (videnssamfund, o.a.) opfordrer til kritisk refleksion over traditionelle

En kvindelig sundhedsarbejder tilser en ung landsbykvindes barn. NGO'ernes aktiviteter i Pakistan har afsløret nogle af venstrefløjens mangler, f.eks. med hensyn til kampen for kvinders vilkår

» De fælles ressourcer fra de tre involverede parter, vil ikke udgøre den kritiske masse, der er nødvendig for endeligt at vende årtiers tilbagegang og de utallige effekter af nyliberal globalisering.«

og politiske dominans (ved siden af de kulturelle søjler i islam og urdu). Venstrefløj har længe kæmpet for etablering af et egentligt føderalt regeringssystem – tilmed et socialistisk – men nu er mainstream partierne også hoppet med på føderalisme-vognen. Man kan selvfølgelig ikke have tilid til, at nogen partier for alvor vil underminere centralmagten, men den omstændighed, at oprettelsen af en Siraiki-provins er blevet et mainstream-emne siger meget om den rumlen, der foregår i Pakistans eksisterende magtstrukturer.

Selvfulgelig garanterer selve den omstændighed, at de interne splittelser bliver mere og mere synlige, ikke på nogen måde et brud. Lige så sandsynligt, hvis ikke mere, er at identiteter såsom religion (eller sekt) og etnisk tilhørsforhold kommer til at styrkes, og for undertrykte, at sociale kræfter bliver mere bundet til disse identiteter end nogensinde før. Venstrefløj skal også kæmpe med den helt jordnære dagligdags undertrykkelses-politik. Kort sagt er det venstrefløjens opgave både at forstå, hvad der findes her og nu og komme med meningsfulde og levedygtige alternativer – på det idemæssige plan og i den politiske praksis. Der er ingen plan, der garanterer det ønskede resultat. Men der er håb og forventning om, at dette seneste eksperiment med socialismen i Pakistan vil bringe os tættere på, hvor vi vil hen: et samfund, hvor alle menneskeheds muligheder får lov til at udvikle sig frit. Valget i dag er så afgørende, som det nogensinde har været, valget mellem socialisme og barbari

Aasim Sajjad Akhtar er medlem af Workers Party Pakistan og en kendt intellektuel.
Oversat fra International Viewpoint af Ebbe Rand Jørgensen

begreber i marxistisk praksis, såsom den industrielle arbejderklasse og bønderne. Forestillinger om »avantgarde«, og hvordan man kan genskabe venstrefløj i en konkurrencepræget demokratisk sammenhæng – snarere end at se demokratiet som en »fase«, der vil bevæge sig ind i »historiens skraldespand« – er blevet overtaget af venstrefløj i mange lande.

Disse spørgsmål vil den pakistanske venstrefløj og det nye parti, som vil komme til at eksistere fra den 11. november også blive konfronteret med. Ifølge den oprindelige tidsplan, der er blevet diskuteret til dato, og som efter al sandsynlighed vil blive bekræftet på den stiftende konference, vil hovedopgaven i de første seks måneder være at skabe en samlet partiorganisation – hvor der i øjeblikket er tre, at løse udestående ideologiske og politiske spørgsmål, og at optage nye medlemmer. En partikongres vil derefter blive indkaldt – sandsynligvis sommeren 2012 – for at gøre status over fremskridtene og udstikke partiets prioriteringer og strategier for en efterfølgende periode på to år.

Og så var der ét

Realiteten er, at dette initiativ ikke vil markere en større ændring hverken for den pakistanske venstrefløj, eller for landets hårdt prøvede arbejdende befolkning. De fælles ressourcer fra de tre involverede parter, vil ikke udgøre den kritiske masse, der er nødvendig for endeligt at vende årtiers tilbagegang og de utallige

effekter af nyliberal globalisering. Som det blev nævnt i indledningen, vil det nye parti trods alt skulle operere i en sammenhæng, der alligevel er indbydende, for så vidt som de dominerende kræfter i dag er mere splittede end nogensinde i Pakistans historie.

Den pakistanske stats hegemoniske projekt er i dag alvorligt svækket. Selv om fornyede forsøg på at holde det i live for civilsamfundet på uddannelses-, religions-, medie- og familie-områder opretholdes på en næsten daglig basis af en velsmurt kritisk masse af statslige funktionærer og deres lakajer i medierne, uddannelsesinstitutioner og så videre, er mod-hegemoniske impulser mere udbredt. Baluchistan er det oplagte eksempel, men lige så vigtige er den væsentlig konflikt inden for magtens korridorer selv.

Ubalancen i den civil-militære ligning til fordel for sidstnævnte er ikke længere så iøjnefaldende, dels fordi det ikke er muligt i den nuværende situation at retfærdiggøre militær intervention i politik som i fortiden. Det overordnede retsvæsen har vist sig som et nyt kraftcenter, ikke nødvendigvis til entydig fordel for den demokratiske proces, men ikke desto mindre et skift væk fra den traditionelle rolle som en junior-partner til militæret. Denne alliance af højesteret og militær har netop været demokratiets bane i de fleste af landets 65 år.

Statens hegemoniske projekt er struktureret omkring Punjab's økonomiske

Regeringens fallit kræver bevægelse, organisering og alternativ

AF SAP'S LANDSMØDE

Med denne tekst vurderer SAP's landsmøde den politiske udvikling i Danmark siden sidste landsmøde samt Enhedslistens og vores egen reaktioner på denne udvikling. Derudover peger vi på de to hovedudfordringer for Enhedslisten i den kommende periode og forklarer, hvordan vi vil bidrage til, at Enhedslisten bedst muligt angriber disse udfordringer.

I. Sådan håndterede vi regeringens højrekurs

Landsmødeperioden begyndte 7.-8. januar 2012 efter et historisk valg for Enhedslisten. På den baggrund formulerede vi allerede på sidste landsmøde de udfordringer og muligheder, som den nye parlamentariske situation gav, i to dokumenter: »Klassekampen under S-R-SF-regeringen« og »Bekæmp nytårstalens regeringsprogram«.

Klassekampen under en ny regering

I »Klassekampen under S-R-SF-regeringen« formulerede vi – på baggrund af en aktuel analyse af den historiske situation – en taktik overfor reformismen og et bud på, hvordan Enhedslisten kunne arbejde overfor den ny regering.

For det første pegede vi på, at regeringspartierne S og SF var reformistiske partier, der ville vælge side til fordel for kapitalen under presset fra den økonomiske krise og

arbejdsgiverne. Dette blev allerede udlagt i regeringsprogrammet, som markerede et markant højresving for S og SF.

Programmet tegnede en bane, hvor regeringen ville angribe de arbejdsløse, velfærden og den offentlige sektor, samt ville have stærkt fokus på at skabe de bedst mulige vilkår for det private erhvervsliv. Med et klassisk greb, som de reformistiske partier har foretaget utallige gange gennem historien, var den taktiske venstredrejning før valget forvandlet til et ublu forsvar for det kapitalistiske system og kapitalistklassens privilegier.

Heroverfor pegede vi på, at en taktik overfor de reformistiske partier måtte bestå i opbygningen af en enhedsfront, hvor Enhedslisten stillede sig på samme side som de dele af arbejderklassen og folk på overførselsindkomst, som krævede reformer af et system i krise. Ved at stille sig »skulder ved skulder« med de aktivt protesterende bevægelser kunne vi skabe forbindelsen til en bredere del af arbejderklassen og dermed opnå en stærk kampenhed, der kunne lægge maksimalt pres på regeringen for at skifte kurs.

Vi pegede på nødvendigheden af, at denne enhedsfronttaktik spillede sammen med udviklingen af to centrale strategiske orienteringspunkter i Enhedslistens arbejde: formuleringen af et dynamisk antikapitalistisk kampgrundlag og orienteringen af partiets aktivitet mod bevægelsesopbygning – både den faglige og de sociale bevægelser.

Kun ved den dobbelte indsats at være

Bemærk, at dokumentet er udarbejdet før aftalen om Finansloven for 2013 – og ikke er opdateret, da Landsmødet i stedet vedtog en selvstændig udtalelse om netop finansloven (»Finanslov 2013: En markant fejltagelse«).

talerør for selv de mindste reformkrav formuleret af bevægelserne, samt den aktive, koordinerede og langsigtede indsats i bevægelserne kunne skabe forudsætninger for et reelt pres og muligheden for et kursskifte i regeringen.

Regeringens kurs mod afgrunden

Regeringen har blot fortsat den kurs, som regeringsprogrammet udstak. Dette har vist sig at være en kurs, der har retning direkte mod afgrunden, økonomisk, politisk og organisatorisk.

For det første har regeringens socialliberale kurs ikke tilnærmelsesvist afhjulpet den økonomiske krise og arbejdsløshedsproblemet. Tværtimod er arbejdsløsheden uændret og i den offentlige sektor medfører nedskæringspolitikken fyringer – især i kommuner og stat. Den uændrede arbejdsløshed har igen gjort »kickstarten« ineffektløs, og det private forbrug er stadig meget lavt. Virksomhederne sparer op i store pengetanke, og regeringens politik har ikke ændret på dette forhold. Derfor er der tusinder, der er langtidsarbejdsløse, og mange flere på vej til at blive det.

For det andet har regeringens kurs betydet en politisk selvmordskurs for S og SF. Opbakningen til regeringspartierne S og SF er smuldet på meget kort tid. Selv valgforskere taler om en historisk vending i styrkeforholdene mellem rød og blå blok. Vælgerne har vist meget tydeligt, at de ikke støtter den blå politik, som regeringen fører – især arbejdervælgerne strømmer fra de to partier.

En konsekvens af regeringsprogrammet er angrebet på velfærd, som det f.eks. er sket med den såkaldte fleksjobreform.

SF er ramt af en identitetskrise og der foregår en regulær nedsmeltning i SF's politiske projekt for åben skærm. Seneste begivenhed, som udtrykker og forstærker denne tendens, er at formandsopgøret i SF, ikke blev et valg mellem, om SF skal blive i regeringen for enhver pris eller bevare muligheden for at kunne træde ud af regeringen, hvis regeringens politik med højrefløjen fortsætter.

I Socialdemokratiet er modstanden mod regeringstoppen mindre udtalt, men langt fra usynlig. Der er konstant uro i baglandet, som stiller spørgsmålstegn ved regeringens kurs.

Samtidig bevæger regeringen sig længere og længere væk fra Enhedslisten som parlamentarisk grundlag. Det betyder, at regeringen bliver afhængig af en borgerlig opposition, som nok sprang til i skatteforliget fordi udsigten til et skatteforlig med Enhedslisten var for ubærligt, men som vil bruge enhver opportunistisk lejlighed til at komme regeringen til livs.

For det tredje er kursen rent organisatorisk også på vej mod afgrunden. Den grundlæggende organisering af klasse-samarbejdet, hvor regeringen, fagbevægelse og arbejdsgivere ordnede de store reformer i treparts-aftaler, er under pres fra både arbejdsgivere og fagbevægelse. Sammenbruddet af trepartsforhandlingerne, fordi Dansk Metals hovedbestyrelse (!) afviste længere arbejdstid, har betydet at det fredfyldte classesamarbejde kun fungerer i stærkt amputeret form.

Regeringen kan ikke – som tidligere

reformistiske regeringer – lave politik gennem trepartssamarbejde. Dels er der indædt modstand mod den mest borgerlige af regeringens politik, dels eksisterer der i fagbevægelsen – koncentreret omkring de offentlige fagforeninger en regulær bevægelse imod regeringens grundlæggende kurs.

Trods kritikken og utilfredsheden i fagbevægelsen, har det været begrænset med protester, mobilisering og organisering. Det skyldes et sammenspil mellem tre faktorer: 1) Fagbevægelsens ledere ønsker ikke at genere regeringen og bliver ikke presset tilstrækkeligt nedefra til at mobilisere. 2) Venstrefløjen er ikke i tilstrækkelig grad aktivt til stede blandt fagbevægelsens medlemmer og udgør ikke et troværdigt organisatorisk alternativ, når der skal aktioneres. 3) Fagbevægelsens medlemmer er utilfredse, men ikke så utilfredse, at de kaster sig ud i aktioner, når der ikke er en overbevisende kraft i fagbevægelsen, der opfordrer til det.

Enhedslisten og forholdet til regeringen

I landsmødeperioden har Enhedslisten på den ene side skærpet tonen over for regeringen, men på den anden side ikke fremstillet sig som et egentligt alternativ til den politikopfattelse, som S og SF står for. Tonen blev skærpet i forbindelse med den borgerlige skattereform, men kritikken holdes stadig inde for den samme politikopfattelse: S og SF er gode nok på bunden; regeringen skal tilbage på sporet;

regeringen må føre socialdemokratisk politik; det var bedre i det gode gamle Anker-Auken-Nyrup-dage.

Samtidig har Enhedslisten indgået en række politiske aftaler med regeringen, bl.a. justering af udligningssystemet, asylaftale, aftale om investeringsvindue, klimaaftale o.a.

Denne taktik overfor regeringen har umiddelbart båret frugt..

Enhedslisten har som følge regeringens kurs fået øget opbakning. I skrivende stund står Enhedslisten (3.10.12) til 17 mandater.

Enhedslistens interne debat om perspektivet i den nuværende kamp

Parallelt har der i Enhedslisten udspillet sig en debat om programmet og dets formulering om et revolutionært brud med kapitalismen.

Første fase foregik internt med afsæt i Dragsted-Voss-debatten, som blandt andet

» Med et klassisk greb, som de reformistiske partier har foretaget utallige gange gennem historien, var den taktiske venstredrejning før valget forvandlet til et ublu forsvar for det kapitalistiske system og kapitalistklassens privilegie«

Gennem aktivt protesterende bevægelser kan vi skabe forbindelse til bredere dele af arbejderklassen.

har været spredt ud gennem medlemsbladet og oplæg i afdelinger. Anden fase foregik i offentligheden da Sass-Larsen og medierne lykkedes at fange Enhedslistens repræsentanter på det forkerte ben midt i agurketiden.

Begge faser har afsløret store forskelle i perspektiverne hos forskellige grupper i Enhedslisten, og det har udløst stor forvirring om perspektivet. Trods stor frygt i dele af Enhedslisten for, hvad revolutionsdebatten hen over sommeren ville »koste« partiet i opbakning, endte det kun med en tilbagegang på 0,8 procentpoint, som hurtigt derefter blev indhentet.

SAP's arbejde i landsmødeperioden

SAP har arbejdet ud fra landsmødevedtagelsen »Klassekampen under en S-R-SF-regering«. Vi har bakket op om Enhedslistens initiativer. Vi har argumenteret mod at underspile forskellene mellem Enhedslisten og regeringen og mod at sende signaler, der kunne opfattes som, at partiet vil bryde med »mindste forbedring/mindste forringelse« princippet for at redde regeringen. Og vi har peget på og bakket op omkring det mindste initiativ til at mobilisere et pres på regeringen.

Det gjorde vi f.eks. i en ugekommentar om de indledende skatteforhandlinger:

»I sidste uge var EL så ivrig efter at tydeliggøre regeringens mulighed for forlig til venstre, at der opstod lidt signalforvirring. Men faktisk har Enhedslisten formuleret en klar, solidarisk klasseholdning til, hvilken skattereform vi kræver. I al enkelhed

er budskabet, at EL gerne vil lette skatten for almindelige arbejdere, især de lavtlønnede, men at de arbejdsløse, kontanthjælpsmodtagerne, pensionisterne osv. ikke skal snydes!«

»Det er faktisk netop dem, der er blevet snydt mest under VKO. Til gengæld skal de rige så betale mere, meget mere i skat.«

»På dette afgørende område - som på mange andre - står Enhedslisten for en helt anden politisk retning end regeringen. Det skal vi ikke være flove over eller forsøge at nedtone. Tværtimod skal vi være stolte over, at Enhedslisten ikke er en del af den tværpolitiske enighed om, at vejen ud af krisen er at gøre kapitalen tilfreds. Med det udgangspunkt kan vi i de kommende uger lægges et massivt pres på S og SF, så de må opgive Möger-linjen. Et godt afsæt for dette er de protester, der har lydt fra dele af fagbevægelsen, først og fremmest HK og FOA.« (Ugekommentar, 21.1.12)

I forhold til de strategiske diskussioner i Enhedslisten har vi argumenteret for, hvorfor svaret på S-SF's højredrejning ikke er at overtage eller besmykke de to partiers holdninger for et halvt år siden:

»Enhedslistens opgave er i denne situation absolut ikke at tilbyde sig som 'det nye hjem for reformistiske illusioner' - ved bare at være dem, der står fast på S-SF-programmet fra valgkampen. Vores opgave er tvært imod at fastholde og argumentere for vores egen politik og vores eget program: At pege på de brud med systemet, der skal til, for at vi overhovedet kan tage hul på at løse problemerne.

Netop den aktuelle krise giver stor lydhørhed for Enhedslistens kritik af selve det kapitalistiske system. Derfor er det ekstra vigtigt netop nu at stå fast på, at EL er det parti, der vil gøre op med kapitalismen!« (Ugekommentar 13.4.12)

Vi har også forsøgt at skitsere, hvordan Enhedslisten bedst udnytter den parlamentariske situation til at styrke mobilisering og politisk radikalisering:

»Det bedst mulige resultat vil være en aktiv, politisk diskuterende og organiseret arbejderklasse, der får S og SF til at sætte De Radikale stolen for døren - og det virker, så regeringen begynder at rette ind efter kravene nedefra og skifter politisk kurs. Er det muligt? Det er ikke til at sige, men en eller anden form for selvopholdelsesdrift må der vel være i S og SF.

Det næstbedste udfald vil være, at S og SF også sætter De Radikale stolen for døren, og det ikke virker, men de to partier til gengæld står fast, selv om det betyder regeringens fald. S og SF kan så forklare regeringens afgang med, at de ikke kunne få De Radikale til fornuft. Det vil give de to partier mulighed for at gå til valg på en - i det mindste delvis - anden politik end VK's og end den blå politik, de i øjeblikket fører.

Selv om det næppe kan udløse et vælgerskred, der skaber flertal til S, SF og Enhedslisten, så vil det skabe lidt mere håb og bedre grundlag for den udenomsparlamentariske kamp mod den borgerlige regering.

Sker det heller ikke, så må vi i hvert fald sikre, at det er lysende klart, at regeringens bryder sammen, fordi den

Diskussionen om det såkaldte 'strategipapir' op til Enhedslistens årsmøde kom i høj grad til at handle om programmet.

4.1 ENHEDSLISTENS MÅL 2012-2016

NB: Dette forslag blev også udsendt i Rød+Grøn dec. 2011. For ikke at skabe unødigt forvirring bedes alle ændringsforslag fremover referere til side- og linjeantal fra årsmødehæfte 1, dvs. den tekst, du sidder med i hånden nu.

1 Enhedslistens vision

2 Enhedslistens vision er et samfund, hvor det enkelte menneske le-
3 ver i frihed i solidariske fællesskaber, og hvor ingen er underlagt
4 udbytning af deres arbejdskraft. Et samfund, som er miljømæs-
5 sigt bæredygtigt, hvor der ikke drives rovdrift på miljø og naturre-
6 sourcer. Et samfund uden diskrimination af mindretal. Derfor er det
7 nødvendigt med en socialistisk samfundsudvikling, der demokrati-
8 serer og kollektiviserer økonomien. Enhedslisten arbejder hver dag
9 for at sikre forbedringer, men Enhedslistens vision kan ikke indfri-
10 es i et kapitalistisk samfund, hvor rigdom og magt koncentrerer på
11 få hænder nationalt og globalt. Et sådant opgør med kapitalismen
12 skal naturligvis foregå fredeligt og demokratisk og forudsætter op-
13 bakning og aktiv deltagelse fra et stort flertal af befolkningen, og
14 det forudsætter ændringer af samfundets styrkeforhold.
15 I samarbejde med fagforeninger, sociale bevægelser og miljø-
16 organisationer skal Enhedslistens arbejde bane vejen for en så-
17 dan udvikling ved at forrykke styrkeforholdene i samfundet til
18 fordel for arbejderklassen, som udgør det store flertal af befolk-
19 ningen. Samtidig med at vi øger vores styrke i fagbevægelsen og
20 andre bevægelser, skal vi øge Enhedslistens parlamentariske
21 opbakning.

22 Rammerne for vores arbejde

23 Tre forhold, udgør rammen for vores politiske arbejde i de kom-
24 mende år.

25 Styrkeforholdene er blevet rykket i den forkerte retning. Arbejds-
26 givere, storkoncerner og spekulanter har fået mere magt på det store
27 flertals bekostning. Det skyldes globaliseringen og flytning af be-
28 slutninger til EU-plan, og det skyldes den borgerlige regerings poli-
29 tik, der systematisk har gavnet de rige og de store kapitalinteresser.
30 Kapitalismen er ramt af en dyb økonomisk og økologisk krise,
31 hvor millioner kastes ud i arbejdsløshed, hungersnød hærger i de
32 fattige lande, og klima og naturressourcer udsættes for et pres,
33 der truer klodens fremtid.

34 Vi har fået en ny regering med en socialdemokratisk statsmi-
35 nister, men de borgerlige partier (VKO og De Radikale) har fortsat
36 flertal i Folketinget. Det betyder, at befolkningens forventninger
37 om forandringer kun i begrænset omfang vil blive indfriet, og at
38 store samfundsproblemer vil forblive uløst.

40 Målene for de kommende fire år

41 I denne situation er det Enhedslistens opgave, at formulere kon-
42 krete politiske mål, der kan bidrage til at ændre styrkeforholdene,
43 så de mål der ikke kan nås i dag, kan nås i morgen.

44 De styrkeforhold skal ændres er:

- 45 • Lønarbejderne skal styrkes over for arbejdsgiverne
- 46 • Fælles velfærd og demokratisk indflydelse skal styrkes over for
47 private erhvervsinteresser
- 48 • Økologisk og bæredygtig produktion og forbrug skal styrkes
49 over for markedsøkonomiens ødelæggelse af klimaet og rov-
50 drift på naturen
- 51

har insisteret på at gennemføre nedskæ-
ringer og lade lønarbejdere og folk på
overførselsindkomst betale for krisen.
Flest mulige skal forstå, at Enhedslisten
ikke er ansvarlig for regeringens fallit, og
flest mulige skal være enige i, at det er
fornuftigt, at Enhedslisten stemmer mod
den skattereform eller den finanslov, som
regeringen bruger til at begå selvmord.»
(Ugekommentar 15.6.12)

SAP's prioriteringer op til Enhedsli- stens Årsmøde

Op til årsmødet prioriterede SAP to
indsatser.

For det første at få vedtaget kampagnen
om dagpenge. Processen og kampagnefor-
slaget var godt forberedt. Der blev gjort et
flot forarbejde, som sikrede, at der var en
bred gruppe bag forslaget. Det blev vedta-
get, og vi sikrede, at forberedelsesarbejdet
kom hurtigt i gang.

Efterfølgende er det blevet meget
tydeligt, at store dele af Enhedslisten ikke
deler vores opfattelse af, hvordan partiet
skal organisere og koordinere arbejdet for
at opbygge, udvikle og styrke bevægel-
serne. Nogle forstår det ikke, og andre er
helt bevidst imod. Vores arbejde omkring
dette blev svækket af, at årsmødevedtagel-
sen ikke var klar nok omkring forskellen
på partispolet og bevægelsesspolet.

Forløbet efter har også afsløret proble-
mer i forståelsen af interne procedurer og
internt demokrati.

For det andet prioriterede vi at gå ind
i programdebatten på to niveauer. Dels

ved at blande os i debatten om strategi
og gøre den til en del af programdebat-
ten i stedet for en del af debatten om det
såkaldte »strategipapir«. Dels ved at sikre,
at det nuværende principprogram blev
udgangspunktet for Enhedslistens pro-
gramdiskussion. Det blev også vedtaget
på Årsmødet. Hovedbestyrelsen har efter
intern uenighed besluttet at følge den
arbejdsplan for programarbejdet, som
Årsmødet besluttede.

Konklusion

Vores analyse af, hvordan den nye regering
ville agere har vist sig at være mere rigtig
end godt er. Det er også blevet bekræftet, at
dele af Enhedslisten havde større illusioner
om regeringen, end vi havde.

At der er behov for mobiliseringer er
blevet indirekte bekræftet – i og med at re-
geringens højrekurs har været mulig, fordi
den ikke var under pres. Det har vist sig at
være endnu sværere at skabe mobilisering,
end vi havde troet. Til gengæld har det vist

sig, at aktivister i og omkring Enhedslisten
med succes kan tage initiativ til mobiliserin-
ger (Vejlegården og 2. oktober). Disse mobi-
liseringer kan ikke erstatte store, magtfulde
demonstrationer, indkaldt af fagbevægel-
sens ledelse eller af dele af den. Men de
kan fastholde muligheden for handling og
presse/motivere fagbevægelsens ledere til
at gøre noget ved en senere lejlighed.

» Efterfølgende er det blevet
meget tydeligt, at store dele af
Enhedslisten ikke deler vores
opfattelse af, hvordan partiet
skal organisere og koordinere
arbejdet for at opbygge, udvikle
og styrke bevægelserne«

» Enhedslisten kan stemme ja eller nej ud fra den mest velgennemtænkte og fornuftige parlamentariske taktik. Alt sammen hjælper det ikke meget, hvis ikke der bliver opbygget et pres udefra og nedefra«

Det er også blevet bekræftet, at det kræver en aktiv indsats fra SAP-medlemmer og andre, hvis vi skal overbevise Enhedslistens flertal og ledelse om, at partiet skal prioritere at udbrede krav og forslag, der går videre end de helt akutte krav om at fastholde S-SF på deres egne valgløfter og andre begrænsede forslag. Enhedslistens svaghed på dette område har endnu ikke kostet i form af tilbagegang, men det kan hurtigt blive et problem, at Enhedslisten ikke vinder tilhængere og rekrutterer på at have og at udgøre et samlet politisk alternativ til regeringen – et antikapitalistisk alternativ.

Det kan få to konsekvenser. For det første, at nogle vælgere og muligvis også medlemmer lader sig skræmme af revolutionsdebatten. De kan hurtigt komme igen, hvis Enhedslisten klarer finanslovsforløbet godt, men de kan også forsvinde hurtigt, når de oplever, at Enhedslistens dygtige folketingsmedlemmer ikke kan trække regeringen til venstre. For det andet vil det for arbejderbefolkningen se ud som om, der ikke er andre muligheder end politik inden for den fælles liberale platform, som både blå og rød blok argumenterer indenfor. Så længe Enhedslisten alene kræver, at S og SF fører den politik, de gik til valg på – eller den, som gode gamle Anker Jørgensen førte, vil det virke som om der ikke er noget alternativ til kapitalismen.

II. Hvad nu for Enhedslisten

Regeringens krise giver fremgang for

Enhedslisten i meningsmålinger og medlemstal. Men regeringens krise skaber også problemer for Enhedslisten. Til sammen stiller denne fremgang og disse problemer Enhedslisten over for delvist nye opgaver. Det er vigtigt at definere disse udfordringer og muligheder rigtigt. Ellers bliver det svært at klare udfordringerne og udnytte mulighederne.

Det politiske tomrum

En stor del af debatten i Enhedslisten om denne situation har taget udgangspunkt i begrebet »det politiske tomrum« eller »det politiske vakuum«. Med dette begreb kan man beskrive det forhold, at en stor del af S' og SF's vælgere og medlemmer føler sig politisk hjemløse.

Mange i de to partiers baglande er utilfredse med partiernes kurs og kan ikke længere støtte dem, men de er ikke blevet bevidste antikapitalister, og slet ikke revolutionære, og er derfor – stort set – lige så uenige med Enhedslistens politik, som før regeringen kom til. De kan ikke finde et parti, der repræsenterer deres synspunkter.

I den situation er det nærliggende at rejse spørgsmålene: Kan Enhedslisten udfylde det politiske tomrum, skal Enhedslisten forsøge at udfylde det, og i givet fald hvordan?

Har man først stillet spørgsmålene på den måde, er svarene snublende nær: Ja, selvfølgelig skal vi det. Og metoden er også nærliggende: Ved at definere Enhedslisten politisk, så de »hjemløse« kan identificere sig med partiet, dvs. fjerne eller nedtone nogle af de elementer af

Enhedslistens politik og program, som de utilfredse socialdemokrater og SF'ere ikke kan acceptere.

Det er højest sandsynligt, at Enhedslisten vil kunne få flere stemmer og medlemmer, hvis partiet definerer et nyt bredere grundlag. Men vi må sige klart og tydeligt: Det er ikke afgørende for udviklingen af klassekampen eller for opbygningen af Enhedslisten, at Enhedslisten i den aktuelle periode (de næste par år) får flere stemmer end meningsmålingernes 9-11 procent, eller at Enhedslisten får flere medlemmer end de knap 10.000, partiet er ved at nå op på.

Flere vælgere til Enhedslisten – og for den sags skyld flere folketingsmedlemmer – løser ikke hovedproblemet i øjeblikket: at S og SF uhindret fortsætter deres højrekurs. Flere medlemmer til Enhedslisten gør ikke i sig selv partiet til et bedre redskab for kampen mod nyliberale krisepolitik. Slet ikke, når fremgangen ikke er et udtryk for, at dele af arbejderklassen er blevet mere aktive og mere venstreorienterede.

»At udfylde tomrummet« tager altså ikke fat på de centrale opgaver for Enhedslisten i dag: 1) At skabe mobilisering og organisering; 2) At udvikle og præsentere et politisk alternativ til den politiske dagsorden, som regeringen og blå blok er fælles om.

Tværtimod risikerer Enhedslisten at spænde ben for sig selv, hvis partiet forsøger at nedtone sin udenomsparlamentariske og antikapitalistiske profil for at kunne tilbyde de hjemløse socialdemokrater og SF'ere politisk tag over hovedet. Sådan

Aktiver i og omkring
Enhedslisten har haft succes
med at tage initiativ til mobi-
liseringer, f.eks. i forbindelse
med folketingets åbning den
2. oktober

en kurs kan hurtigt komme til stå i vejen for arbejdet med at mobilisere et pres på regeringen, og den kan føre til, at man præsenterer kriseløsninger, der ikke løser noget og dermed bliver utroværdige. Det første og største problem for Enhedslisten er, at utilfredsheden i Socialdemokraterne og SF's bagland ikke bliver omsat til aktiv politisk protest og mobilisering. Selv om der eksisterer et udbredt ønske langt ind i fagbevægelsens kerne og blandt S-SF-partimedlemmer om at sikre, at de arbejdsløse ikke falder ud af dagpenge-systemet på grund af to års reglen, så har det indtil videre ikke ført til organiseret opposition i partierne, aktiviteter i fagbevægelsen, kampagnevirksomhed eller store demonstrationer.

Så længe utilfredsheden kun manifesterer sig individuelt i samtaler, udtalelser til medier eller meningsmålinger, er det nemt for regeringspartierne at ignorere den. Utilfredsheden bliver ikke en reel trussel.

Derfor kan regeringen fortsætte sin politik, dybt forankret i den nyliberale tankegang. Enhedslisten kan udtale den mest præcise kritik af regeringen. Enhedslisten kan stille de helt rigtige krav til regeringen. Enhedslisten kan stemme ja eller nej ud fra den mest velgennemtænkte og fornuftige parlamentariske taktik. Alt sammen hjælper det ikke meget, hvis ikke der bliver opbygget et pres udefra og nedefra.

Regeringen kan fortsætte sin selv-mordskurs, og Enhedslisten kan foreløbig score en tredjedel af de frafaldne

S-SF-vælgere, mens en anden tredjedel vælger sofaen, og en tredjedel går til blå blok. Arbejderklassen opnår ingen forbedringer og fremskridt. Tværtimod vil de opleve, at den »røde« regering gennemfører nedskæringer.

Alt sammen peger det frem mod et valg, der bringer Venstre tilbage i statsministerstolen med et styrket mandat til en endnu hårdere nyliberal politik. Og vi skal ikke være blinde for, at Enhedslisten også kan blive ramt af skuffelsen og desillusionen.

Første hovedopgave: Mobilisering og organisering

På den baggrund er den ene af to hovedopgaver for Enhedslisten at arbejde for mobilisering og organisering. Det handler om protestmøder, demonstrationer, boykotter og strejker. Sådan som vi så det under VKO. Men det handler om mere end det.

Venstrefløjen står over for et strategisk problem, der går længere tilbage end regeringsskiftet, og som vi deler med venstrefløjen i mange andre lande. Det strategiske problem er, at selv når vi får skabt store protester og mobiliseringer, så fører det ikke til mere blivende organisationer af aktive og oppositionelle.

Det bliver sjældent mere end én-gangsforestillinger. Aktivitetsniveauet stiger ikke i de fagforeninger, der faktisk har deltaget i en mobilisering. Der opstår heller ikke organiserede oppositionsgrupper i de fagforeninger, hvor bureaukratiet har ignoreret eller bremset kampen. Vi ser

ikke lokale komiteer af folk, der vil være aktive omkring et bestemt spørgsmål.

Når de protester og aktiviteter, som trods alt opstår, ikke føres videre i en organiseret form, så lægger det ikke et reelt pres på arbejdsgiverne, på kapitalen som sådan eller på regeringen. Og næste gang begynder man forfra – i stedet for at bygge videre på de foregående mobiliseringer.

Forståelsen for mobiliseringer og initiativer til aktiviteter kan opstå spontant – også uden røde aktivister. Men tilsyneladende opstår forståelsen for organisering af de aktive meget sjældent af sig selv i den periode, vi er i. Det kræver socialister, der bevidst arbejder for det. Det er en opgave, som Enhedslisten må tage på sig.

Der er mange måder at arbejde for mobilisering og organisering på:

- repræsentanter, medier og materialer kan agitere for det.
- afdelinger, netværk og medlemmer kan deltage aktivt i de mobiliseringer, der opstår i forskellige grupper – enten som direkte deltagere eller i støtteaktiviteter – og arbejde for, at mobiliseringerne bliver demokratisk organiserede – og at de aktive mødes og diskuterer videre perspektiver, når den konkrete kamp er slut.
- medlemmer kan – organiseret i partiets netværk og afdelinger – rejse forslag om mobiliseringer i deres faglige organisationer, i faglige samarbejdsorganer, i uddannelsesorganisationer og i andre bevægelser – og foreslå permanente

Medlemmer af Enhedslisten kan tage en stor del af æren for det vellykkede initiativ til demonstrationen ved Vejlegården den 4. august 2012.

udvalg, grupper og netværk, som inddrager bredere end bestyrelserne, omkring disse spørgsmål. Hvor fagforeningsbestyrelser eller lignende sætter sig imod den slags aktiviteter, kan Enhedslistens medlemmer sammen med folk, der vil det samme, organisere åbne kritiske eller oppositionelle grupper, som arbejder for mere demokratiske og mere kæmpende fagforeninger og uddannelsesorganisationer.

- aktivister kan selv tage initiativ til aktiviteter, som det skete med demonstrationen ved Vejlegården og demonstrationen op til 2. oktober. I fraværet af initiativer fra andre og med Enhedslistens voksende medlemskare kan det sagtens lade sig gøre. Men vi skal samtidig udnytte enhver af den slags lejligheder til at skabe komiteer og bevægelser, der inddrager de ikke-Enhedslistemedlemmer, der deltager i mobiliseringerne.

Denne opgave udspringer af klassekampens helt aktuelle behov. Samtidig udgør den type aktiviteter kernen i et parti, der ser den folkelige mobilisering som vejen til resultater i hverdagen og vejen til en afskaffelse af kapitalismen.

Enhedslisten har med sine medlemmer et uvurderligt aktiv. I det øjeblik partiet formår at udnytte dette aktiv til bevidst, organiseret og koordineret at deltage i folkelig mobilisering, så kan Enhedslisten være med til at skabe reelle forbedringer og ændre styrkeforholdene mellem klasserne.

- Derfor vil SAP's medlemmer arbejde for, at den type aktiviteter står centralt i alle dele af Enhedslistens arbejde i den kommende periode:
- hovedbestyrelse og forretningsudvalg
- på hjemmeside, i R+G og i uddelingsmaterialer
- afdelinger og i netværk
- medlemsdebatten på seminarer og årsmøder

Det manglende alternativ

Med sin nyliberale kurs har regeringen undergravet, hvad der måtte have eksisteret at tro på, at en anden vej ud af krisen er mulig. Det er også med til at svække muligheden for at opbygge et mobiliseret pres på regeringen. Samtidig får det skuffede S-SF-vælgere til at rykke til blå blok eller undlade at stemme.

At der ikke er et pres på regeringen, og at Enhedslisten ikke scorer størsteparten af utilfredsheden, er som tidligere nævnt et problem for Enhedslisten.

Men partiet risikerer at blive ramt endnu hårdere. Der vil altid være en risiko for, at Enhedslisten ses som en del af regeringsblokken og bliver straffet på linje med regeringspartierne. Skuffelsen over regeringen kan også i bredere forstand skabe desillusion langt ind blandt dem, der i dag støtter Enhedslisten.

Endelig kan regeringens blå kurs skabe problemer internt i Enhedslisten.

Som vi konstaterede kort efter valget, fik Enhedslisten en stor del af sin stemmefremgang fra mennesker, der havde

betydelige forventninger til, at den nye regering sammen med Enhedslisten

ville gennemføre en kvalitativ anden politik end VKO's. Langt ind i Enhedslistens ledelse og medlemskreds var der allerede op til valget urealistiske forventninger til omfanget af det brud, som et regerings-skifte i sig selv kunne medvirke til.

Når dette kursskifte ikke bliver til noget, når regeringen sjældnere og sjældnere indgår forlig med Enhedslisten, og når fremskridtene i disse forlig bliver mere og mere ubetydelige, så kan det nemt udløse to modsat rettede tendenser blandt Enhedslistens medlemmer:

1. på den ene side er der presset for ikke at blive gjort ansvarlig for regeringens fald. Det kan blive et pres for at stemme for »mindste onde«-forslag i stedet for »mindste forbedring«-forslag.
2. på den anden side er der skuffelsen, som kan føre til ønsker om, at Enhedslisten stiller skrappe krav til regeringen, at Enhedslisten ikke længere skal stemme for »mindste forbedring«, og at Enhedslisten i sidste ende aktivt skal vælte regeringen, »fordi det har den fortjent«.

Enhedslistens politiske alternativ

Hverken for arbejderklassen eller for Enhedslisten ligger løsningen i nogen af de to reaktioner. Enhedslisten skal fastholde:

- Partiet prioriterer folkelig mobilisering og organisering for selv begræn-

Når Danfoss med at flytte produktionen til udlandet, må Enhedslisten bringe antikapitalistiske og systemoverskridende krav på banen.

sede krav, også bare for at forhindre forringelser

- Partiet stemmer imod selv den mindste forringelse, også selv om det indgår i en pakke med forbedringer, og at det er regeringens, ikke Enhedslistens ansvar, at finde flertal for regeringens forslag
- Partiet stemmer for selv den mindste forbedring – også selv om den er utilstrækkelig og ringere end selv regeringspartierne egne valgløfter

Men det er ikke nok. Situationen sætter endnu større fokus på Enhedslistens anden hovedopgave i denne periode: At præsentere et reelt politisk alternativ til regeringens – og blå bloks – to varianter af nyliberalisme.

Enhedslisten *har* et politisk alternativ. Det er politiske reformer, politiske indgreb, kamp- og organisationsformer, der forbedrer forholdene for arbejderklassen og for folk på overførselsindkomst, og som ændrer styrkeforholdene til arbejderklassens fordel.

Den type krav og reformer vil have en tendens til at bryde med ikke bare nyliberalismens, men med kapitalismens rammer. Sammen med de aktuelle dagskrav udgør de Enhedslistens politiske alternativ.

Allerede i dag ligger der i de seneste års Årsmøde-vedtagelser og udspil fra folketingsgruppen et arsenal af forslag til drastisk omfordeling mellem kapitalen og arbejderklassen. De kan suppleres med nogle af de centrale ideer til at begrænse kapitalens magt, der er skitseret

i principprogrammet: begrænsninger i arbejdsgivernes ret til at lede og fordele arbejdet, nationaliseringer af store virksomheder, der åbenlyst udnytter og skader arbejderklassen, nationalisering af de vigtigste dele af finanssektoren, omfattende oprustning af velfærd og anden offentlig service og offentlig grøn produktion.

Det må fylde langt mere i partiets arbejde. Dels må Enhedslistens ledelse, medier og talspersoner i større omfang fremhæve den type krav. Dels må Enhedslisten arbejde videre med at udvikle denne type krav, så de bedst muligt svarer på akutte problemer og bedst muligt knytter an til de tanker og de ønsker, som findes blandt de kritiske og aktive dele af arbejderklassen.

De antikapitalistiske og systemoverskridende krav skal Enhedslisten bringe på banen, enkeltvis eller samlet, f.eks. når:

- sundhedsbudgetterne eksploderer, bl.a. fordi den private kapital i medicinalindustrien scorer kassen
- Danfoss truer med at flytte produktionen til udlandet, hvis de ikke slipper endnu billigere i skat
- bankerne tigger om socialhjælp for ikke at gå fallit, samtidig med at de store banker scorer tårnhøje profiler og udbetaler ekstreme cheflønninger
- arbejdsløsheden stiger, fordi virksomhederne nægter at investere, men opsamler kapital og udbetaler store udbytter
- regeringen for 117 gang fortæller, at samfundet ikke har råd til velfærd

Det nødvendige andet ben

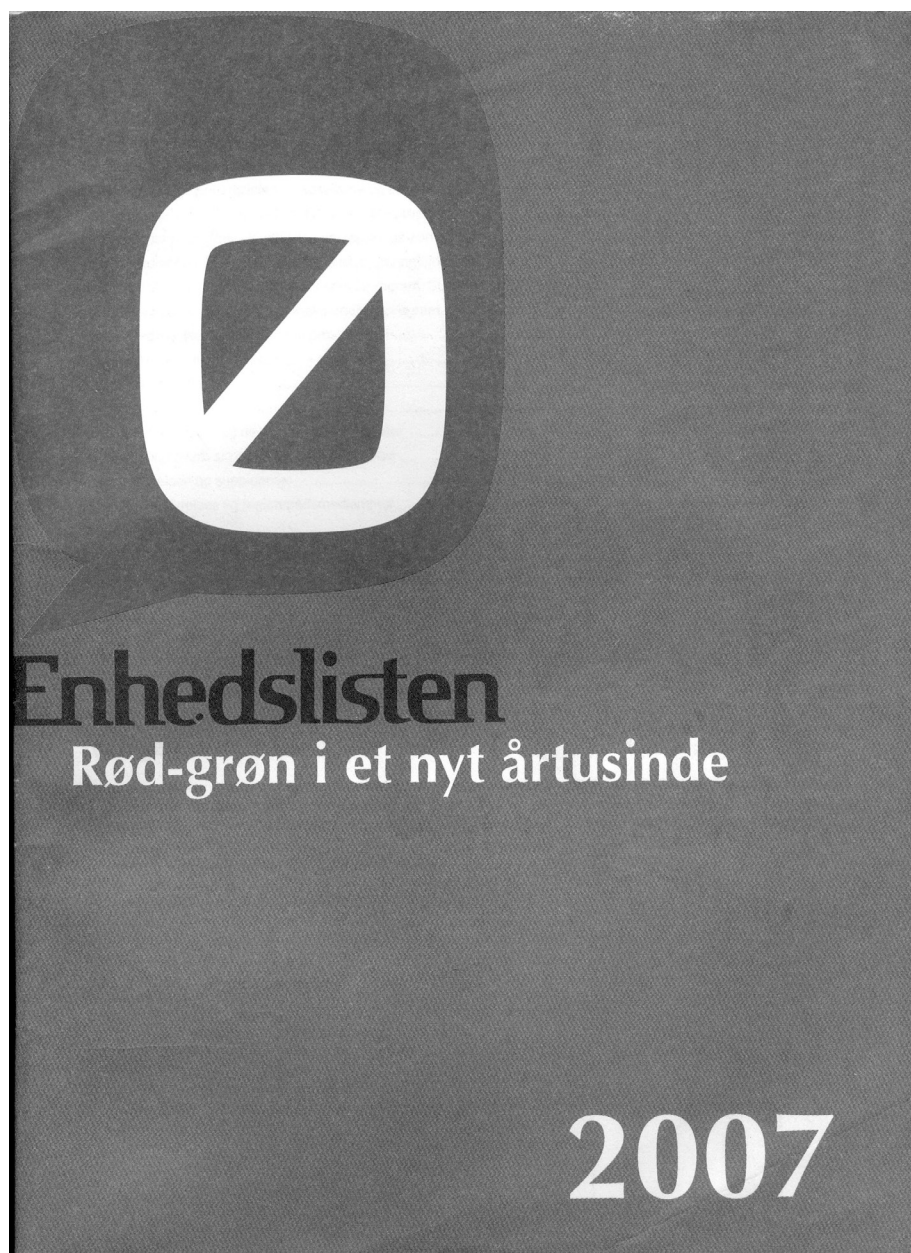
At udbrede og argumentere for antikapitalistiske reformer enkeltvis og for et samlet politisk alternativ til både blå blok og regeringskoalitionen står ikke i modsætning til brede mobiliseringer for begrænsede krav eller i modsætning til at stemme for selv den mindste forbedring. Det er det nødvendige andet ben at gå på. Det er *metoden* til at forberede de mest aktive og bevidste på, hvad næste skridt må være og til at vinde flere kræfter for det socialistiske projekt.

Hvis ikke Enhedslisten også udfører den opgave, vil det blive sværere at engagere folk i protest, mobilisering og organisation. Stadig større dele af arbejderklassen, inklusiv Enhedslistens nærmeste omegn, vil miste troen på, at der er en anden vej end den, såvel VKO som SRSF bevæger sig ud af. Utilfredse og frafaldne S-SF-vælgere vil ikke gå til venstre, men give op eller gå til højre.

Derfor vil SAP's medlemmer i den kommende periode arbejde for at vinde opbakning i Enhedslisten for en klarere markering af partiet som politisk alternativ med systemoverskridende løsninger. Vi vil gå ind i det konkrete arbejde med at formulere de antikapitalistiske svar, udvikle argumentationen for dem og finde veje til at udbrede dem mest muligt

Vedtaget på
SAP's Landsmøde, 17.-18. november 2012

Enhedslistens nuværende program blev vedtaget i 2004, nu er en proces i gang med diskussion af et program, som kan vedtages i 2014

» Til gengæld må vi erkende, at det ikke dækkede de faktiske synspunkter i Enhedslisten. Det blev aldrig for alvor rodfastet i Enhedslisten, og det har ikke spillet nogen stor rolle i Enhedslistens daglige arbejde»

Indledning

Enhedslisten blev født som en samling af partier med forskellige strategiske og programmatisk traditioner. Partierne etablerede Enhedslisten, fordi de vurderede, at organisationen kunne spille en vigtig rolle på det fælles grundlag, man kunne blive enige om – og på trods af uenigheder om strategier og til dels om visioner.

Ved Enhedslistens dannelse var formålet især at skabe en platform til venstre for SF med mulighed for at blive repræsenteret i Folketinget. Denne repræsentation skulle sikre, at der eksisterede et socialistisk eller antikapitalistisk alternativ, som var synlig for befolkningen. Mere konkret skulle den sikre, at der var en kritisk stemme i Folketinget, som var i stand til at afsløre systemet og forsvare undertrykte grupper over for systemet, hvilket de to systemkonforme arbejderpartier ikke gjorde.

Meget har ændret sig i Enhedslisten siden. De oprindelige partier har mistet deres betydning for Enhedslisten. Til gengæld er Enhedslisten blevet et medlemsparti, ikke en alliance. Den udenomsparlamentariske folkelige mobilisering er blevet en del af partiets formål og arbejdsopgaver.

Men der har hele vejen igennem eksisteret forskellige strategiske perspektiver inden for Enhedslisten.

Helt tilbage fra Enhedslistens dannelse har SAP argumenteret for, Enhedslisten skulle fastholde en enhed, der var i stand til at løfte centrale opgaver for socialister på det givne tidspunkt, og at der ikke skulle gennemtvinges en strategisk og programmatisk afklaring og udvikling, hvis det risikerede at føre til en splittelse.

Samtidig forsvarede vi i ord og praksis

SAP's bidrag til Enhedslistens programdebat

AF SAPS LANDSMØDE

SAP's og 4. Internationales samlede revolutionære og marxistiske analyse og program.

Af mange forskellige grunde, hvortil hører en stor grad af tilfældighed, fik Enhedslisten i 2004 et principprogram, der indeholdt mange af de centrale pointer fra SAP's eget program. Ikke alt var med. Meget var formuleret og argumenteret anderledes, end vi ville have gjort i en tekst, vedtaget i SAP- eller 4. Internationale-for-samling. Men vigtige revolutionære principper blev slået fast i principprogrammet.

Til gengæld må vi erkende, at det ikke dækkede de faktiske synspunkter i Enhedslisten. Det blev aldrig for alvor rodfæstet i Enhedslisten, og det har ikke spillet nogen stor rolle i Enhedslistens daglige arbejde.

I Enhedslistens første år tildelte SAP Enhedslisten én rolle i det socialistiske arbejde og SAP en anden. På grund af vedtagelsen af et revolutionært program, den eksplicitte definition af Enhedslisten som revolutionær og den stadige udvikling af Enhedslistens faktiske holdninger og aktiviteter i årene efter programmets vedtagelse ændrede SAP gradvist sin opfattelse af »arbejdsdelingen« mellem Enhedslisten og SAP.

SAP opfatter ikke længere Enhedslisten som et begrænset og måske midlertidigt redskab for det socialistiske arbejde. Vi har defineret Enhedslisten som et parti, der har potentialet til at blive det parti, der løser alle de opgaver, som et revolutionært og socialistisk parti må løse fra nu og til en socialistisk samfundsomvæltning.

Der er nu sat spørgsmålstejn ved det eksisterende principprogram, ikke bare dets form, men også nogle af de revolutionære principper, der er formuleret i det.

Allerede udsigten til at få væltet VK-regeringen og til at få etableret en ny på basis af S- og SF stillede Enhedslisten over for udfordringer, der satte mere strategiske overvejelser i gang. Dertil kom, at flere af partiets spidskandidater ikke følte sig i stand til at forsvare principprogrammet, da de blev konfronteret med det af medierne under valgkampen. Den parlamentariske fremgang og S-SF-partiernes krise har yderligere sat programmets revolutionære principper til debat.

Om det nuværende principprogram mener vi:

- At meget kan gøres bedre: vægtning af emner, argumenter, aktualisering af eksempler, osv.
- At der ikke er noget galt med de grundlæggende principper.

Men ånden er ude af flasken. Det seneste år til har gjort det tydeligt for enhver, at store dele af Enhedslisten ikke reelt støtter vigtige dele af principprogrammet. Det tvinger os til at overveje, hvad det rigtige principprogram for Enhedslisten i dag er.

Det rigtige program for Enhedslisten i dag er det program, som samler flest muligt om de absolut nødvendige opgaver for et socialistisk parti i den nuværende situation. Programmet skal formulere de principper, som sikrer, at Enhedslisten kan bidrage til at udvikle mobiliseringerne og vise, hvilken politisk retning man må gå for at løse krisen på arbejderklassens betingelser.

I det lys er dele af Enhedslistens nuværende principprogram ikke absolut

nødvendigt, mens andre principper er afgørende for, at Enhedslisten bevarer sin eksistensberettigelse.

Vores udgangspunkt for at afgøre, hvad der er væsentligt faktisk at få vedtaget, er udtryk for, hvad vi mener er vigtige principielle standpunkter at fastholde:

- Når Enhedslisten skal være et parti, der prioriterer den opgave at mobilisere og organisere folk til selv at være aktive i klassekampen endnu højere end opgaven med at repræsentere dem i Folketinget.
- Når Enhedslisten skal være et usekterisk parti med potentiale til at blive et masseparti - men samtidig skal fastholde en kurs, der konsekvent forsvare arbejderklassens og alle undertrykte gruppers aktuelle såvel som historiske interesser.
- Når Enhedslisten altså skal være et parti, der ikke accepterer at lade sin politik begrænse af det kapitalistiske samfunds rammer, men tvært imod målbevidst arbejder for at bryde med dette og erstatte det med et andet og bedre system, et økosocialistisk demokrati.

Vi præsenterer her 10 principper/grundsynspunkter, som Enhedslistens program efter vores opfattelse bør slå fast. Det er ikke et fastlåst forslag til program for Enhedslisten. Flere synspunkter kan tilføjes, argumenter og eksempler kan forbedres, og vi kan også blive overbevist af diskussionerne om, at noget kan undværes. Men dette er vores indspark til denne fase i Enhedslistens programdiskussion.

10 punkter, som bør være med i Enhedslistens principprogram

1) Danmark er et klassesamfund!

Danmark er et kapitalistisk samfund. Hele samfundsøkonomien – rammerne om politikken – styres ikke demokratisk, men af kapitalmagten. Det er en lille gruppe mennesker (i Danmark og i udlandet), der sidder på denne magt, og der styres ud fra deres profitinteresser, ikke ud fra, hvad der er bedst for fællesskabet. Det store flertal af befolkningen er lønarbejdere, der er henvist til at sælge deres arbejdskraft; det er dem, vi betegner som arbejderklassen. Op igennem historien er der foregået en klassekamp – f.eks. om løn, arbejdstid og velfærdsordninger – mellem kapitalmagten og arbejderklassen. Enhedslisten er et klassekampsparti: Et parti, der vil organisere arbejderklassen – både om det daglige forsvar for den brede befolknings interesser og om den opgave at sætte kapitalmagten fra bestillingen og bringe de samfundsskabte værdier under samfundets demokratiske kontrol.

2) Altid på de undertryktes side!

Enhedslisten kæmper imod alle former for undertrykkelse og stiller sig altid på de undertryktes side mod dem, der har magten. Det gælder selvfølgelig i kampen mellem arbejdere og arbejdsgivere. Men det gælder også, når kvinder må kæmpe mod ulighed og undertrykkelse, uanset om det handler om økonomi, seksualitet eller andet. Det gælder i forsvaret for etniske minoriteters rettigheder og kampen mod racisme. Det gælder rettigheder for seksuelle minoriteter og alle, der ikke vil tilpasse sig de gængse kønsroller. Rettigheder for handicappede til et ligeværdigt liv. I lejernes kamp mod både boligspe-

kulanter og lejerfjendske regeringer. Det gælder i kampen for en anstændig forsørgelse for alle fattige og udstødte – hér og på verdensplan... Osv. osv.

Enhedslisten rangordner ikke undertrykkelsen, så kampen mod sexismen og racismen »underordnes« klassekampen. Tvært imod opfatter vi kampene mod alle former for undertrykkelse som en væsentlig del af det samme projekt.

Vi fører ikke bare kamp mod alle former for diskrimination og undertrykkelse i vores udadvendte politiske arbejde: Det er en selvstændig opgave uophørligt også at bekæmpe dette i vores eget parti og i de bevægelser, vi arbejder i.

3) Folk i bevægelse!

Enhedslisten opgave er at fremme såvel perspektivet om brud med det kapitalistiske samfund, som muligheden for konkrete forbedringer. Vi stiller op til folketingsvalg og andre valg, først og fremmest fordi det er en god måde at få vore synspunkter ud til mange mennesker. Der, hvor vi bliver valgt, arbejder vi for at få konkrete forslag igennem. De valgte løser nogle vigtige opgaver. Men de kan ikke skabe forandringerne – de skabes først, når en stor del af befolkningen tager aktiv del i kampe og bevægelser. Det er Enhedslistens vigtigste opgave at skabe bevægelse, mobilisere og organisere. Vores projekt for samfundsforandring bygger nemlig på, at alle bidrager med hænder og hjerner. Derfor opbygger vi et demokratisk græsrodsparti, og derfor arbejder vi for at opbygge bevægelser og organisationer, der organiserer folk om deres fælles interesser, og som fungerer demokratisk og baserer sig på aktiv deltagelse. Demokratisk græs-

rodsorganisering er ikke bare ryggraden i den proces, der kan skabe et nyt og bedre samfund – det er også ryggraden i det nye, socialistiske samfund, som er vores mål.

Særlig vigtig er naturligvis arbejderklassens grundorganisering, fagbevægelsen, hvor vi arbejder for at gøre de i mange tilfælde bureaukratiserede og topstyrede apparater til aktive, kæmpende og demokratiske organisationer.

Enhedslisten indgår gerne i brede aktioner og bevægelser sammen med alle, også andre partier, der støtter et bestemt krav eller et afgrænset grundlag. Her fremfører vi naturligvis vores ideer og synspunkter, men arbejder altid usekterisk og loyalt for de fælles mål.

4) Nej til studehandler!

Enhedslisten er et anderledes parti. Enhedslisten indgår ikke studehandler, hvor vi accepterer forringelser på ét område til gengæld for forbedringer på et andet. Dette er ikke et spørgsmål om, at vores parlamentarikere skal være mere hellige end andres. Men det parlamentariske arbejde hænger for os tæt sammen med vores arbejde for at mobilisere forskellige grupper i en fælles kamp for forbedringer. Vi spiller derfor ikke med, når forbedringer til f.eks. studerende, skal finansieres med nedskæringer på pensionisterne. Den slags betyder splittelse og dermed dårligere muligheder for at kæmpe noget igennem. Hvis »de økonomiske rammer« dikterer, at der ikke er råd til begge dele, vil vi bryde de økonomiske rammer og skabe råd – ved en større omfordeling, hvor der tages fra de rige.

Vi er ikke et alt-eller-intet-parti. Enheds-

listen stemmer altid for forbedringer, om de er nok så små. Til gengæld stemmer vi altid mod forringelser, uanset hvilke studehandler vi bliver tilbudt.

5) Stop kapitalismens ødelæggelse af kloden!

Kapitalismen er styret af kortsigtede profitter. Det har ikke alene katastrofale konsekvenser for menneskers livsforhold her og nu gennem social ulighed, men fører også til enorm ødelæggelse af naturrigdommene. Det er i sidste ende naturen, der er menneskets livsgrundlag. Hvis menneskeheden skal blive mere end en parentes i evolutionen, så må denne rovdrift stoppes. Den kapitalistiske økonomi forudsætter en fortsat stigende materiel væksthastighed, der ikke kan blive bæredygtig. Enhedslistens perspektiv er en anden vej for menneskehedens udvikling, hvor ressourcerne udnyttes bæredygtigt. Det betyder f.eks., at landbruget skal udvikles økologisk, således at det ikke forurener grundvandet og forringer jorden. I alle dele af produktionen må de miljømæssige perspektiver indtænkes. Det kræver også et opgør med, at kapitalen pådutter os behov gennem reklameindustrien og bevidst fremstiller produkter, der hurtigt skal fornyes. I stedet udvikler vi perspektivet om en kvalitativ vækst, hvor produktionsforbedringer bruges til større fritid og mere tid til at vi tager os af hinanden.

6) Bryd med systemet!

Enhedslistens går ind for en grundlæggende samfundsforandring, der betyder et opgør med kapitalismen. Der er dog lange perioder, hvor et opgør med kapitalismen

Øverst: Enhedslisten er for længst blevet et medlemsparti, med afdelinger, årsmøder mv., selvom der stadig eksisterer forskellige strategiske perspektiver inden for listen.

Nederst: Kvinder i Pakistan. Enhedslisten skal altid stå på de 'undertrykkes' side, f.eks. kæmpe for kvinders rettigheder overalt i verden.

ikke virker realistisk. Derfor har nogle socialister udviklet teorier om et forbedret kapitalistisk system. Enhedslisten vil gerne bidrage til kampen for endda meget små forbedringer inden for det kapitalistiske samfund. Kapitalisme er ikke bare kapitalisme. Den kan være mere eller mindre undertrykkende, udbytende, voldelig og miljøødelæggende. Men troen på, at kapitalismen kan »tæmmes«, så den hverken skaber kriser, fattigdom, global ulighed, krige, økologiske katastrofer eller undertrykkelse, er en ren illusion.

Problemet med den slags teorier er, at de bygger på en grundlæggende accept af kapitalismen og opgiver perspektivet om

et opgør med kapitalismen. Og hvis man accepterer kapitalismen som system, tilpasser man sig også hurtigt spilleregler, som går stik imod den samfundsudvikling, man ellers påstår at ville sikre »på lang sigt«:

Man kan f.eks. se det, når SF vil »gøre det mere attraktivt at drive virksomhed i Danmark«. Hvis man accepterer præmissen om, at Danmark skal konkurrere med andre lande om at være attraktivt investeringsland, lægger det begrænsninger på, hvad vi kan kræve i skatter, miljølovgivning, lønner osv. Derved spærrer angsten for brud med systemet i praksis også for enhver fornuftig reformpolitik.

Enhedslisten vil ikke stoppe, der hvor

Øverst: Det er Enhedslistens vigtigste opgave at skabe bevægelse, mobilisere og organisere
Nederst: Kapitalismens ødelæggelse af kloden skal stoppes. Det kræver et opgør med profitsty-
ringen af samfundsudviklingen.

kapitalen truer med at udflage arbejdspladser. I stedet vil vi pege på det næste skridt ift. at forhindre udflagningen, f.eks. samfundsovertagelse af bankerne. For Enhedslisten som parti er det netop en vigtig opgave at præsentere de anti-kapitalistiske krav, der reelt kan løse problemerne, men som bryder med systemets rammer – om det så er arbejdsgivernes ret til at lede og fordele arbejdet, kapitalejernes ret til selv at beslutte deres investeringer, »markedskræfternes frie spil« eller simpelthen den private ejendomsret over produktionsmidler og kapital. Sådanne krav kan være med

til at udbrede forståelsen af, at det er systemet, der er problemet, og et andet samfund, der er løsningen.

7) International solidaritet – global klassekamp!

Enhedslisten er et internationalistisk parti, der ikke fokuserer på, hvad der tjener »Danmarks interesser«. Det kapitalistiske system er et globalt system, der sætter folk i forskellige lande op mod hinanden. Det er et system, der bygger på en uretfærdig fordeling af verdens ressourcer, således at milliarder af mennesker må leve i nød og elendighed. Der

drives rovdrift på såvel naturressourcer som mennesker med det ene formål at skabe den størst mulige fortjeneste.

Investeringer og finanskapital flytter rundt, og multinationale selskaber har stigende magt. Dette er en konsekvens af politiske beslutninger i institutioner som IMF, Verdensbanken og WTO. I Europa lægger EU i stigende grad de politiske rammer.

Alternativerne til de institutioner, der underminerer demokratiet, er ikke bare større national selvbestemmelse. Det kræver anderledes former for internationalt samarbejde – f.eks. bør EU nedlægges, fordi det er en institution, der er baseret på at styrke konkurrencen om profitten frem for demokratiet.

Som svar på den kapitalistiske globalisering må vi udvikle en international klassesolidaritet, ud fra en forståelse af de fælles interesser hos de undertrykte og udbyttede. Derfor bidrager Enhedslisten til at opbygge en international bevægelse for global retfærdighed, styrke samarbejdet mellem socialistiske og progressive kræfter, udvikle solidaritet og udveksle kamperfaringer mellem arbejdere på tværs af landegrænser.

En frigørelse fra kapitalismen kan ikke opnås i et land alene. Et brud med det kapitalistiske system i ét land kræver ikke bare al mulig støtte, men skal også inspirere til at udbrede kampen for socialisme til andre lande.

8) Mere frihed, mere demokrati!

Det socialistiske samfund, Enhedslisten kæmper for, er en radikal udvidelse af demokratiet gennem et brud med kapitalens magt. Et samfund, 'hvor den enkeltes frie

» Intet taler for, at kapitalen, så længe den har magten, under nogen omstændigheder vil acceptere, at socialismen gennemføres et lille skridt ad gangen«

udvikling er forudsætningen for alles frie udvikling', som der står i det kommunistiske manifest. Forudsætningen for at skabe et andet samfund er en aktiv folkelig deltagelse. Alle forsøg på samfundsændringer uden aktiv demokratisk deltagelse er endt i mindre frihed og større forskelle samfundsklasserne imellem. Den socialisme, vi kæmper for, er tvært imod et samfund, hvor en bevægelse af folkelige, demokratiske organiseringer har vundet magten fra kapitalen.

Ord som socialisme og kommunisme er gennem historien blevet belastet af undertrykkende partidiktaturer og regimer, hvor frihed og aktivt demokrati ikke har været grundlaget. Enhedslisten forsvarer konsekvent frihedsrettigheder for alle som ytringsfrihed, forsamlingsfrihed, retten til at danne foreninger, partier og fagforeninger, strejkeretten og retten til et privatliv uden kontrol og overvågning. Det gælder i det nuværende samfund, men er også en forudsætning for at et socialistisk samfund skal blive til virkelighed. Vi vil arbejde for et virkeligt demokrati, der går i både bredden og i dybden, dette er både et langsigtet perspektiv, men er også en hel konkret målsætning, som enhedslisten i sit daglige arbejde vil forsøge opfyldt. Demokratisk valgte råd, hvor hver ansat/beboer/bruger har en stemme, skal have magten på arbejdspladser, i boligområder, på skoler osv.

Flest mulige beslutninger skal tages decentralt af dem, det vedrører, men der vil selvfølgelig også være behov for koordinering, planlægning og beslutninger på andre niveauer: lokale, regionale

og nationale råd og andre repræsentative forsamlinger med hemmelige valg og fri opstillingsret for alle partier, og beskyttelse af mindretal. Mest mulig administration i det socialistiske samfund skal varetages direkte af det deltagerstyrede demokrati – ikke af embedsmænd og bureaukratier. Gode principper for repræsentativt demokrati er: fuld åbenhed, tilbagekaldelsesret, rotationsprincipper og løn som gennemsnitslønnen blandt dem, man repræsenterer.

9) Et demokratisk, økosocialistisk samfund!

Enhedslisten arbejder for en grundlæggende samfundsforandring. Vi arbejder for et samfund, hvor ressourcerne anvendes til fælles bedste uden rovdrift på mennesker og natur. Hvor folk ikke skal knokle så de bliver nedslidte og stressede. Hvor udnyttelse af naturen sker i samme takt, som de kan genskabes. Det kræver et opgør med profitstyringen af samfundsudviklingen. I stedet må samfundet styres af et levende, aktivt demokrati, der engagerer hele befolkningen. Det betyder, at i hvert fald finanssektoren og de store koncerner skal overtages og styres af samfundet og drives af medarbejderne, og at alle større virksomheder skal i en eller anden form for medarbejderstyret fælles ej og underlægges en demokratisk planlægning. Et samfund, hvor produktionen styres af behov og fornuft – og som derfor producerer økologisk og bæredygtigt. Og et samfund med maksimal frihed og uden undertrykkelse.

Hvordan et fremtidigt samfund kommer

til at se ud i detaljer, giver det ikke mening at gætte på. Det vil blive skabt gennem de erfaringer, man gør sig i opgøret med de nuværende magtforhold.

10) En gennemgribende, demokratisk revolution af samfundet!

Grundlaget for et andet samfund vil udvikle sig gennem de kampe i hverdagen, hvor arbejdere og andre oplever den styrke vi har, når vi står sammen og er enige om at tage tilværelsen i vores egne hænder.

Det er denne radikale demokratisering, vi kalder en »socialistisk revolution.« Det er således ikke et mindretals »kup«, men flertallets afskaffelse af et mindretals herredømme over økonomien. Den udvikling kan og skal kun realiseres og fastholdes, så længe der er aktiv opbakning og deltagelse fra et flertal af befolkningen. Vores mål er et samfund gennemsyret af frihed og demokrati.

Til gengæld vil vi ikke lade os begrænse af EU's regler for det indre marked, af dekretter fra EU-domstolen, af ordrer fra OECD eller af grundlovens forsvar for den private ejendomsret til store kapitaler, som er skabt af tusinder af menneskers arbejde. Den dag, der er flertal for at gøre op med kapitalisternes magt over samfundet – da skal der gøres op med den!

Vi afsværges os ikke muligheden for at ty til civil ulydighed, når der f.eks. indføres praksis eller lovgivning, der begrænser elementære frihedsrettigheder. Vi vil også hvor som helst anerkende retten til selvforsvar, hvis en fredelig bevægelse bliver mødt med vold – hvad enten det er fra fascistiske bander, arbejdsgiverbetalte bøller eller samfundets magthavere.

3 punkter, som også bør være med i Enhedslistens programdiskussion

Med dette forslag har vi – bevidst – udeladt principper, der indgår i det nuværende principprogram.

Det drejer sig om:

- analysen af den borgerlige statsmagt og forståelsen for, at vi ikke bare kan overtage den og bruge den i opbygningen af et socialistisk samfund
- nødvendigheden af det revolutionære brud med kapitalismen i modsætning til illusionerne om, at kapitalismen kan afskaffes gennem en lang række reformer over en længere årrække
- de konfrontationer med kapitalistklassen og statsmagten, som arbejderklassen risikerer at blive påtvunget, når den tager fat på at afskaffe kapitalismen og påbegynde opbygningen af et socialistisk samfund.

De punkter, som vi derfor også vil prioritere i diskussionen, er:

a) Analysen af den borgerlige stat og nødvendigheden af nyorganisering

Den statsmagt, vi har i dag, er ikke et klasseneutralt redskab, som et socialistisk flertal kan overtage, når vi vil afskaffe kapitalismen. Den er udviklet i tæt samklang med den borgerlige revolution i 1800-tallet, hvor det nye borgerskab satte sig på samfundsmagten. De dele af den, som er til fordel for arbejdere og andre almindelige mennesker, er især et resultat af de organiseringer og de kampe, der har fundet sted især siden den organiserede arbejderklassens udvikling. Den borgerlige stat er en institution, der grundlæggende set er designet til den opgave at regulere og bevare det kapitalistiske samfund – herunder den profitstyrede økonomi, den borgerlige ideologis dominans og de store begrænsninger af demokratiet, der sikrer kapitalistklassens magt.

I en revolutionær situation, hvor vi er i gang med at afskaffe kapitalismen som system, er det derfor helt afgørende ikke at have tillid til dette statsapparat, men

straks at gå i gang med en gennemgribende nyorganisering af en helt ny stat.

Det gælder i særlig grad politi, militær og efterretningstjenester. Disse institutioner er i deres nuværende form helt sammenvævede med den »samfundsbevarende«, repressive opgave, de er tiltænkt, og historien viser en perlerække af eksempler på, at de har fungeret som grundstammen i (voldsbaseret) borgerlig kontrarevolution – helt uanset det demokratiske flertal i befolkningen – når kapitalismen er truet af en socialistisk revolution. Derfor er det helt afgørende i en revolutionær situation, at disse institutioner straks bliver grundlæggende nyorganiseret, så de kommer under fuld demokratisk kontrol af befolkningsflertallet, ikke kapitalejerne. Allerede nu vil vi arbejde for en lang større demokratisk kontrol med disse magtorganer.

Men det gælder også for alle andre dele af statsmagten/det offentlige system, fra finansministeriet til jobcentre og hospitaler (prioriteret rækkefølge), at der hurtigst muligt skal ske en nyorganisering, som erstatter de nuværende kommandostrukturer (hierarkisk embedsmandsvælde og konkurrencebaseret markedsstyring) med et decentralt medarbejder- og brugerstyret demokrati (inden for en demokratisk vedtaget planlægnings rammer).

b) Sandsynligheden for revolutionære brud

En historisk baseret analyse af, hvordan revolutionær bevidsthed og revolutioner udvikler sig, såvel som en analyse af den socialistiske revolutions karakter, gør det helt usandsynligt, for ikke at sige umuligt, at afskaffelsen af kapitalistklassens magt over samfundet sker i en række små ryk over en længere årrække.

Ideen om, at et fundamentalt andet samfund er nødvendigt og muligt, er en så voldsom abstraktion, at den først får masseudbredelse i situationer, hvor dels det bestående samfund er åbenlyst ude af stand til at løse massernes påtrængende problemer, dels en massebevægelse i praksis oplever sin enorme styrke og muligheden for at tage magten over situationen og ændre spillereglerne radikalt.

Og fra den anden side: Intet taler for, at kapitalen, så længe den har magten,

under nogen omstændigheder vil acceptere, at socialismen gennemføres et lille skridt ad gangen. Kapitalmagten vil sætte ind med kapitalflugt, investeringsboykot, international pression/boykot, økonomisk sabotage, måske endda også »betalte oprørsgrupper«, militærkup, militær invasion eller lignende, hvis de ser en reel trussel mod kapitalismen som system.

Dette betyder naturligvis ikke, at den revolutionære proces er overstået fra den ene dag til den anden. Men at tage magtmidlerne fra kapitalmagten er desværre forudsætningen for, at vi for alvor kan komme i gang med at revolutionere samfundet.

c) Sandsynligheden for repression og kontrarevolution

Enhedslisten er stærke modstandere af at bruge vold. Vi skal imidlertid ikke have den illusion, at vore modstandere – dem, der vil sikre kapitalismens beståen – har lige så høje idealer. Historien er desværre fuld af eksempler på, at hvis kapitalmagten føler sig truet, ryger enhver respekt for menneskerettigheder, frihedsrettigheder, demokrati og fred. Den tyske kapitalstøtte til nazisterne, militærkuppene mod demokratisk valgte regeringer i Chile og Grækenland f.eks.

At den moderne kapitalisme i de parlamentariske demokratier skulle holde helt andre standarder, er der meget, der taler imod:

- Hver gang, der løftes en flig af det tæppe, der mørklægger efterretnings-tjenesterne, afslører det en skruppelløs stat i staten, der opfatter det som sin opgave i samarbejde med andre kapitalistiske landes efterretnings-tjenester at beskytte kapitalismen mod den fjender også hvis disse fjender er politikere, og endda også hvis de sidder i regering!
- Antiterrorlovgivningerne i Danmark og resten af verden viser også, at man er parat til åbent at indføre lovgivning, der tillader politistatsmetoder og underminerer retssikkerhed og elementære borgerrettigheder.
- Først og fremmest viser USA's og en stribe andre vestlige demokratiers fremfærd i andre dele af verden, at magthaverne i disse lande ikke tøver med at benytte sig af massiv vold, terror og tortur for at fremme Vestens

politisk-økonomiske interesser dér. Hvad taler for, at der vil være helt andre standarder, hvis truslen mod kapitalismen kommer »indefra«? Den økonomiske revolverpolitik, der sætter al demokratisk selvbestemmelse ud af kraft, og som oprindeligt kun blev benyttet i den tredje verden, blev hurtigt importeret til den hjemlige arena i Sydeuropa, da »behovet« opstod dér...

Derfor må ethvert parti og enhver bevægelse, der arbejder for at afskaffe eller bare truer kapitalismen, være forberedt på, at man en dag – hvis man har succes! – risikerer at blive mødt af repression og vold. Det må man gøre alt for at undgå og forebygge på fredelig vis, f.eks. ved at være så mange og så stærke, at voldelig repression på forhånd virker håbløs, og f.eks. ved at få menige politibetjente og soldater over på demokratiets side. Men i sidste instans kan man også være nødt til at forsvare sig, hvis magthaverne – som f.eks. i Syrien nu – bruger våben mod befolkningen. Enhedslisten anerkender retten til væbnet selvforsvar i sådanne situationer.

Vi har ikke udeladt denne del af analysen og disse revolutionære principper, fordi de er forkerte. Heller ikke, fordi de er uvæsentlige. Men vi må konstatere, at disse spørgsmål deler Enhedslisten. Vi må erkende, at en evt. vedtagelse af disse principper med et lille flertal vil risikere at splitte Enhedslisten. Og vi vurderer, at Enhedslisten kan fungere som et nyttigt redskab i klassekampen, selv om disse dele af et revolutionært program ikke en del af Enhedslistens fælles grundlag.

Vi opfatter det som et programmatisk tilbageskridt, men vi erkender samtidig, at det hidtidige program aldrig reelt har udtrykt, hvad Enhedslistens medlemmer fra bund til top mener og er parate til at forsvare.

Vi er også bevidste om, at vi hermed kun udskyder en afklaring. I det øjeblik modsætningerne i samfundet skærpes, og klassekampen udvikler sig, vil Enhedslisten blive stillet over valg, der gør det nødvendigt at have en fælles forståelse af statsmagten og nødvendigheden af et revolutionært brud.

Men det stiller også SAP og andre, der deler vores forståelse for disse revolutionære principper, over for vigtige opgaver. En ting er, at Enhedslisten kan udskyde

» Enhedslisten forsvarer konsekvent frihedsrettigheder for alle som ytringsfrihed, forsamlingsfrihed, retten til at danne foreninger, partier og fagforeninger, strejkeretten og retten til et privatliv uden kontrol og overvågning«

denne afklaring, og at Enhedslisten kan handle rigtigt i dag og i morgen uden denne afklaring. Men når Enhedslisten ikke er klar på disse principper, efterlader det en vigtig opgave til andre.

Vi kan nemlig ikke vente, indtil vi står midt i en skærpet klassekamp med at »afsløre«, at den borgerlige statsmagt ikke kan anvendes til at afskaffe kapitalismen, men at vi må forberede os på, at statsmagten er en modstander i kampen for at afskaffe kapitalismen. Vi kan ikke vente med at forberede en stadig større gruppe på, at arbejderklassen i dagens og morgendagens kampe må opbygge selvstændige organiseringer, der kan være starten på de organisationsformer, som bærer selve samfundsomvæltningen og være grundstenen i demokratiet efter en revolution. Vi kan ikke udskyde opgaven med at skabe et bredt lag af aktive, bevidste socialister, der forbereder sig politisk og organisatorisk på

et revolutionært brud med kapitalismens magt, til »fem minutter i tolv».

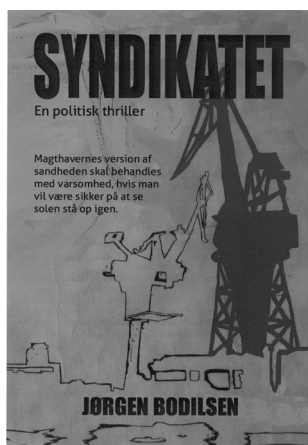
Allerede i dag og videre frem, efterhånden som konflikter og kampe skærpes, må vi dag for dag overbevise et stadigt større lag af aktive, bevidste og organiserende mennesker om, hvilke modsætninger og opgaver der venter forude og diskutere med dem og udvikle de præcise svar på dette.

Med den placering programmet har haft i Enhedslistens hverdag, kan man ikke påstå, at Enhedslisten gennem årene har påtaget sig disse uddannende, propaganderende, udviklende og organiserende opgaver. Men vi og andre kunne arbejde for, at partiet faktisk tog fat på den opgave at uddanne medlemmerne i programmet og udbrede synspunkterne til andre.

Vedtaget på SAPs Landsmøde den 17-18. november 2012.

Landbruget skal udvikles økologisk, så grundvandet ikke forurenes og jorden ødelægges

PETs udsigt fra Karmeliterkloste

AF REDAKTIONEN

Ny udgave af Jørgen Bodilsens politiske thriller afslører, at PET lejede øverste etage i Karmeliterklosteret over for Helsingør Værft. Herfra kunne efterretningstjenesten følge med i, hvad der foregik på værftet, hvor der blev bygget krigsskibe til Saddam Hussein.

Da Jørgen Bodilsen fra Helsingør for halvandet år fik udgivet sin politiske thriller Syndikatet bygget over en virkelig hændelse med nogle tvivlsomme skibsbyggerier på Helsingør Værft i 80'erne, havde han en anelse om, at thrilleren kunne prikke ved noget, mange helst så begravet i arkiverne. Men at han skulle få så mange reaktioner, som han har gjort – og solgt så mange bøger, at Syndikatet nu udkommer i 2. oplag – det kommer alligevel bag på den debuterende forfatter.

Jørgen Bodilsen arbejdede på Helsingør Værft i 80'erne. Han var derfor med til at bygge tre skibe til Irak, som værftet fik en ordre på i en tid, hvor det var i fare for at lukke på grund af manglende opgaver. Officielt var det handelsskibe, men alle på værftet vidste, at det drejede sig om troppetransportskibe, og disse var det ifølge dansk lov ikke tilladt at bygge, da Irak var i krig mod Iran. Der kunne dengang være blevet en sag ud af det, men ingen politikere havde interesse i, at Helsingør skulle gå glip af en masse arbejdspladser, så skibene blev bygget. Jørgen Bodilsen glemte dog aldrig den

fortiede opgave, og den er omdrejningspunkt i hans thriller Syndikatet, som udkom for halvandet år siden, og som stadig skaber ringe i vandene og bringer forfatteren ny viden.

»Egentlig har jeg jo bare skrevet en thriller med udgangspunkt i en virkelig hændelse. Det bekræfter mig dog, at sagen dengang skulle have været genstand for større interesse, når så mange mennesker i dag – 30 år efter – kommenterer på min bog, og at jeg hele tiden finder ud af mere, der understøtter de teorier, jeg arbejder med i min fiktive fortælling,« siger Jørgen Bodilsen, som i 2. oplag af Syndikatet, der udkom 1. oktober, har skrevet et nyt efterskrift, hvor han opremser det, han har hørt og fundet ud af om sagen siden bogens første udgivelse, blandt andet udtalelser fra tidligere ansatte i og omkring Helsingør Værft om PET's aktiviteter.

»Jeg har som så mange andre søgt aktindsigt hos PET, og fået afslag, mens andre med samme tilknytning til venstrefløjten har fået aktindsigt. Jeg må tro, ud fra de løse ender, jeg kan finde, at PET under bygningen af de tre skibe, var aktiv med at registrere og overvåge medarbejdere på Helsingør Værft, der var modstandere af Saddam Husseins diktatur i Irak. Flere tidligere medarbejdere på Karmeliterklosteret lige over for værftet har i hvert fald fortalt mig, at PET havde en central på klosteret, hvorfra det var muligt at overvåge indgangen til værftet,« fortæller Jørgen Bodilsen.

Jørgen Bodilsen stiller gerne op til interview. Kontakt via telefon 40 34 87 91 eller j.bodilsen@pc.dk.

Forfatterens forord til 2. oplag af »Syndikatet«:

Når en bog bliver trykt i løbende oplag, er det svært at afgøre, hvornår man skal kalde det 2. oplag. Vi har valgt at kalde det 2. oplag, da de første 1000 eksemplarer var afsat. Dermed er bogen også solgt i et antal over gennemsnittet for en bog i Danmark.

Mit mål var at få fortalt en historie, baseret på virkeligheden, på en måde folk gider læse, derfor i thriller-form, og samtidig med en underspillet humor, hvor det er svært at skille fiktion fra virkelighed.

Jeg er glad og stolt over de gode anmeldelser og den omtale, min bog har fået. Jeg er især glad for alle de tilbagemeldinger, jeg har fået fra læsere. Blandt andet har adskillige mennesker fortalt om oplevelser, der bekræfter, at den fiktive krimi-del slet ikke er så fiktiv endda. Disse beretninger har jeg samlet bag i bogen i et efterskrift til 2. oplag, »Hvad jeg siden hørte«.

Jørgen Bodilsen

Hvad jeg siden hørte ...

Jeg har, efter at bogen udkom, snakket med en del personer, der på forskellig måde har bekræftet dels Danmarks omfattende samarbejde med Iraks diktator Saddam Hussein i 70'erne og 80'erne, dels PETs rolle i denne forbindelse.

I den fiktive del af bogen beskriver jeg en ledende irakisk officer, der opholdt sig i Helsingør under bygningen af skibene, og hans ture ud i Helsingørs natteliv. Men der er også en virkelig historie. En iraker fik øretæver i Helsingørs natteliv og havnede på skadestuen på Helsingør sygehus. Her fik han besøg af en bekymret socialdemo-

Jørgen Bodilsen fortæller at PET lejede øverste etage i Karmeliterklosteret over for Helsingør Værft, for at følge med i hvad skibsbyggere og andre håndværkere foretog sig.

kratisk industriminister, Erling Jensen, der mødte op med blomster og gaver.

I midten af 70'erne lettede et SAS-fly fra Kastrup med én passager om bord. En af landets dygtigste overlæger i ryglidelser skulle, sammen med en række andre vestlige eksperter, se på en iraker, der havde fået ondt i ryggen. De fik aldrig at vide, hvad manden hed, men han lignede påfaldende manden på de plakater og statuer af Saddam, som Bagdad var fuld af. Saddam havde en diskusprolaps, der blev klaret. De måtte aldrig omtale det, da Iraks befolkning ikke måtte få at vide, han havde været syg. Saddam skulle fremstå som en stærk leder.

PET var særdeles aktive under bygningen af de tre skibe på Helsingør værft. Flere tidligere medarbejdere på Karmeliterklosteret lige over for værftet har fortalt, at PET havde en central på klostret, hvorfra det var muligt at overvåge indgangen til værftet. De har samstemmigt fortalt, at der var et værre rod af en utrolig masse telefonledninger og affald, da der skulle ryddes op efter PET.

En ledende medarbejder på værftet, som jeg havde hørt kendte til samarbejdet med PET, har indirekte bekræftet, at PET havde styr på medarbejderne. Han nægtede at sige noget som helst om det samarbejde, men da vi snakkede om alt muligt andet om værftet, kunne han fortælle noget om min person, fra dengang, blandt andet at jeg kom fra Hillerød. Hvilket var lidt mærkeligt, da vi aldrig havde haft noget med hinanden at gøre på værftet i sin tid.

I forbindelse med udgivelsen af min bog udtalte den tidligere værftsdirektør Hans J. Esmann Olesen til Helsingør Dagblad:

»Der var ikke nogen betænkeligheder ved, at vi fik en ordre fra Irak. Irak blev ikke betragtet som et fjendtligt land. Dengang samarbejdede Vesten med Irak som en allieret part mod Ayatollah Khomeni, som var kommet til magten i Iran.«

Jeg har som så mange andre søgt aktindsigt hos PET, og fået afslag, mens andre med samme tilknytning til venstrefløjen har fået aktindsigt. Jeg må tro, ud fra de løse ender, jeg kan finde, at PET under bygningen af de tre skibe, var aktiv med at registrere og overvåge medarbejdere på Helsingør Værft, der var modstandere af Saddam Husseins diktatur i Irak.

Det store spørgsmål, der står tilbage, er: udleverede PET oplysninger til Saddams efterretningstjeneste om politiske modstandere, og skyldes PETs lukkethed om denne sag, at samarbejdet med Saddams diktatur betød, at demokratisk sindede irakere mistede livet i Saddams fængsler?

Jeg har mødt mange, der kan fortælle om andre former for samarbejde med Irak. F.L. Smidth opførte en betonfabrik i det nordlige Irak, og Nationalbanken i Bagdad skulle for eksempel være opført af et dansk firma. Andre har fortalt, at man var langt fremme med planer om at opføre et skibsværft i Basra til Iraks Flåde, men at planerne faldt, da Irak-Iran-krigen havde tømt statskassen.

Historien gentager sig. I marts 2011

letter seks danske F16-fly for at deltage i krigen mod Gadaffi i Libyen. Et år før havde den konservative udenrigsminister Lene Espersen givet et firma i Aarhus en tilladelse til eksport til Gadaffis luftvåben. Det drejede sig om elektronik, der ville forbedre mulighederne for at skyde fly ned. Det nåede aldrig at blive leveret, og firmaet måtte selv spørge ministeriet, om tilladelsen blev trukket tilbage. Det ville have været tragisk, hvis et dansk fly var skudt ned på grund af dansk elektroniks fortræffeligheder.

Militær produktion rykker stadig moralske holdninger. Selv de mest demokratiske lande leverer militært isenkram til en hvilken som helst slambert. Og kan se overraskede ud, når det bliver brugt mod civilbefolkningen

Titel: Syndikatet

Forfatter: Jørgen Bodilsen

Pris: 149 kroner

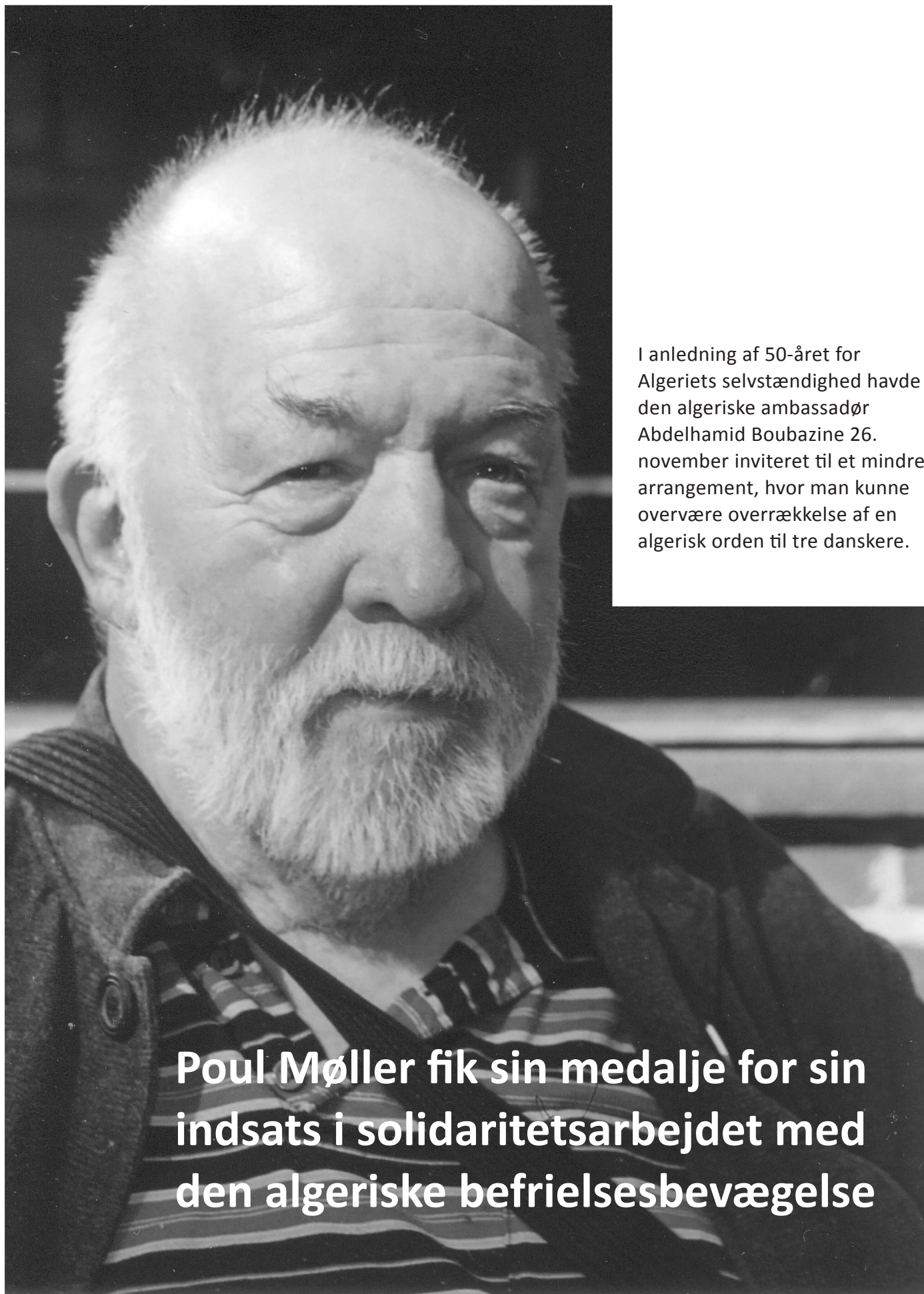
ISBN: 978-87-92573-31-5

Sideantal: 174 sider

Udgivelsesdato: 8. marts 2011,

2. oplag 1. oktober 2012

Kan købes hos: Alle landets boghandlere, diverse netboghandlere og www.skriveforlaget.dk

I anledning af 50-året for Algeriets selvstændighed havde den algeriske ambassadør Abdelhamid Boubazine 26. november inviteret til et mindre arrangement, hvor man kunne overvære overrækkelse af en algerisk orden til tre danskere.

Poul Møller fik sin medalje for sin indsats i solidaritetsarbejdet med den algeriske befrielsesbevægelse

Aktivisten Poul Møller – nu hædret med både medalje og orden

Der var tale om personer, som Algeriet ville belønne for deres støtte til det algeriske folks frihedskamp.

Det drejede sig om forfatter og Gyldendal-direktør Ole Wivel og DKP-eren Johannes Glavind, der regnes som den intellektuelle og organisatoriske kraft bag Den Danske Algeri-komité. Begge fik tildelt ordenen posthumt, mens den alders- og hæderkronede aktivist og mangeårige trotskist Poul Møller (f. 1929) selv mødte op.

Selvom Poul Møller ellers ikke er meget for medaljer og ordner, er det faktisk anden gang, at han bliver hædret for sin indsats i arbejdet i forhold til befrielsen af Algeriet fra den franske kolonialisme. Arbejdet omfattede dels et bredere solidaritetsarbejde, med bladet Algier Frit og underskriftsindsamlinger, og dels arbejdede trotskisterne med at levere enkeltdele til våbenproduktion til FNL - Den Nationale Befrielsesbevægelse. Disse enkeltdele blev sendt til en samlefabrik i Marokko.

»Mange år efter fik jeg faktisk en medalje sammen med andre for dette solidaritetsarbejde. Det har jeg ellers aldrig prøvet, hverken før eller siden. Det var som en officiel tak for vores indsats i kampen for Algeriets befrielse«, fortalte Poul Møller til Socialistisk Information.

Poul Møller arbejdede sammen med en anden aktivist, Gunner Jensen, under Algeri-krigen med at få sendt våbendelene til FLN's fabrik i Marokko - som skildret i den meget anbefalelsesværdige bog »Kampen om Algeriet« (s.29-33), som udkom for et halvt år siden.

Oprindeligt var det generalsekretæren for Fjerde Internationale, Pablo, der havde tilbudt FLN at yde støtte til opførslen af en våbenfabrik i Marokko. Forsla-

get blev accepteret af FLN, som havde problemer med at skaffe de nødvendige våben, efter at flere våbenhandlere var blevet likvideret, og skibe, der sejlede med våben, var blevet angrebet.

Poul Møller skaffede rør, fjedre og værktøjsdele, der blev eksporteret til Marokko med speditiønsfirmaer på officielt papir via Frihavnen i København. Poul Møller registrerede rørene som komponenter til vandingsanlæg og lignende. Ved siden af arbejdet med at eksportere våbendele tjente Poul Møller sine penge ved at arbejde i Frihavnen.

»Vi så vores indsats som en del af den koloniale frigørelse. Vi håbede på, at det kunne sætte gang i en proces i socialistisk retning.«

En anden opgave, som de danske trotskister gik i gang med, var at starte udgivelsen af det dansk-sprogede blad Algier Frit. Journalist Åge Skovrind har på baggrund af samtaler med Poul Møller samt en anden aktivist – Preben Kinchs upublicerede erindringer skrevet en artikel (Socialistisk Information nr. 181, november 2003), hvor han beskriver, hvordan arbejdet begyndte.

Poul Møller har tidligere til Socialistisk Information argumenteret for, hvorfor det i dag – 50 år efter – er yderst aktuelt at huske indsatsen under den algeriske borgerkrig.

»Vi kan bruge den algeriske befrielseskrig til at rejse spørgsmål til justitsministeren om denne udveksling mellem efterretningsvæsenet, der jo synes at fortsætte. Det hænger jo tæt sammen med den fortsatte praksis i Danmark om handel med tortur. Eksempelvis gennem de spørgsmål, som retspolitisk ordfører fra Enhedslisten, Pernille Skipper, stillede justitsminister Morten Bødskov og udenrigsminister Villy Søvndal i maj om handel med tortur«

Og – kunne man tilføje – det samarbejde som PET tilsyneladende fortsat har med udenlandske efterretningstjenester.

Morgenavisen Jyllandsposten offentliggjorde 9. december 2012 en lydfil, som angiveligt er en samtale mellem den tidligere civile agent Morten Storm og en PET-agent. Af lydfilen fremgår det, at PET – også i dag – samarbejder med fremmede efterretnings-tjenester. PET har deltaget en operation, der havde til hensigt at lokalisere en mistænkt terrorleder med henblik på, at CIA kunne slå denne ihjel ved et droneangreb. Dermed har man – endnu en gang – overtrådt både dansk ret og folkeretten i flere tilfælde.

Det fik Enhedslistens retspolitiske ordfører Pernille Skipper til at slå fast:

»PET skal ikke agere som hele verdens politibetjente, dommere og bødler sammen med CIA og - efter eget forgodtbefindende - forsøge at slå mistænkte terrorister ihjel. Der er behov for en afklaring af, hvilke regler PET arbejder under, og hvorvidt de selv er klar over, hvad det er for regler. Meget tyder på det modsatte.

Derfor kalder vi både justits- og forsvarsministeren i samråd, så de kan redegøre for, hvordan de danske myndigheder forstår folkeretten og de regler, man skal efterleve når man opererer i udlandet.«

Poul Møller er i dag eneste overlevende fra den trotskistiske gruppe, som udførte ovennævnte solidaritetsarbejde. Ved arrangementet den 26. november bad ambassaden ham om hjælp til at opspore efterladte til fem andre navngivne medlemmer af gruppen, for at de også kan modtage en anerkendelse.

UDVIKLING HOLDNINGER DISKUSSION KONFRONTATION FEST&TEATER FØREDRAG LEG&SAMVÆR

Igen i år inviterer SAP til rødt påske-seminar.

Påske-seminaret er mere end organiserede politiske diskussioner. Her er masser af plads til fritid med mulighed for at udfolde sig i den omliggende natur eller over en gang Scrabble, Cranium eller revyteater.

Påske-seminaret er også en enestående chance for at møde gamle og nye kammerater over en kop kaffe eller øl og en snak.

Vi slutter seminaret lørdag aften med en flot og festlig påskemiddag.

Vi ses i påsken!

TAG MED PÅ RØDT PÅSKESEMINAR!

Fælles
oprydning
og hjemrejse

Torsdag 28. marts		Fredag 29. marts		Lørdag 30. marts		Søndag 1. april	
FI i 75 år Hvad kan det bruges til?		Europæisk netværk Opbygning eller observation?		Demokrati - nu og i utopia		Fælles oprydning og hjemrejse PRAKTISKE OPLYSNINGER Tid: 28. marts – 1. april 2013 Sted: Naturskønne omgivelser i Helsingør i Nordsjælland Pris: 850 kr. for hele seminaret 625 kr. for arbejdsløse 425 kr. for fattigøve 250 kr. for børn fra 4 – 12 år Prisen dækker program, overnatning og mad. Rejseretusion: Der er rejseretusion for rejsende uden for HT-området. Børn: Vi arrangerer børnepasning og aktiviteter for børn, mens der er program. Dog ikke under velkomsten og festen lørdag aften. Tilmelding til børnepasning senest den 6. marts Tilmelding og information: Læs mere på www.sap-fi.dk eller skriv til SAP på sap@sap-fi.dk	
Vold og moral Deres moral og vores		Kønsstereotyper Hvad er kapitalens interesser?		Krisens effekt på kvinders vilkår			
Er skolen børneparat - til alle børn?		Fagbevægelsen med- og modspiller?		Colombia - solidaritet eller bistand			
Frokost		Frokost		Frokost			
Aktuelt emne		Hvad synger de om? Populær musik - om hvad?		Afslutningsdebat Hvordan skaber Enhedslisten og SUF bevægelse?			
Grækenland - hvem kæmper mod hvem?		Marx & Keynes Kan vi investere os ud af krisen?					
Miljøkamp Muligheder og opgaver ved kommunalvalget		Hvad skal de unge uddannes til?					
Rundbold for alle		Revygruppe Fritidsworkshop		Orienteringsløb for alle			
Revygruppe Fritidsworkshop		Fodbold for alle		Revygruppe Fritidsworkshop			
Aftensmad		Aftensmad		Aftensmad			
Paneldebat: EL Programdiskussion - Hvad skal vi med et program		Arbejdernes København Allan Mylius Thomsen fortælle		Den store påskemiddag og festivitas			